

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Interpelláció

Budapest székes-főváros polgármesteréhez, a fővárosi vásárpénztár ügyében.

Tisztelt Polgármester Ur! Nem vagyok tagja a székesfőváros képviselőtestületének, nem vagyok tehát abban a helyzetben, hogy a városatyák üléstermében intézhessek interpellációt Nagyságodhoz oly ügyben, mely a főváros minden polgárát közlő, sőt — zsebkérdésről lévén szó — igen érzékenyen is érinti.

A t. szerkesztőség azonban módot adott arra, hogy mondandóimat e helyütt kifejthessem, szabadjon tehát ez uton szives figyelmét felhívnom az alábbiakban előadandókra.

Előre kívánom bocsájtani, hogy az egész ügyben csak passzive vagyok érdekelve, közvetlenül nem, ami fontos körülmény azért, mert lehetővé teszi tárgyilagosan hozzászólanom az ügghöz, amit sokan — többé-kevésbé anyagilag lévén érdekelve a dologban, — nem tehetnek.

Ezek előrebocsájtása után áttérek a tárgyra.

Évekkel ezelőtt igen különös viszonyok uralkodtak a fővárosi állatvásártéren. A bizományosok önkénykedése a tetőpontra hágott. Mindennaposak voltak a panaszok a beküldő rovására kiállított inkorrekt elszámolások, a főlhajtások mesterséges irányítása s általában az eladók és vevők kizsákmányolása miatt. A vásári érdekeltség, a gazdák és mészárosok egyaránt sürgették ennek az állapotnak szanálását. A gyógyszerert egy hatósági felügyelet alatt működő vásárpénztári intézmény szervezésében vélték feltalálni s hosszú tárgyalások és vajudás után — körülbelül hat év előtt — tényleg életbe is lépett ez az intézmény és megkezdette működését.

Tisztázni kell mindenekelőtt a kérdést, mi célból létesítették a budapesti marhavásártéri vásárpénztár? Első sorban a fentérintett visszaélések megszüntetése, továbbá az állatkereskedelem rendezése, az adás-vétel előmozdítása és elősegítése, a hitelkérdés megoldása s a közlemezés javítása és olcsóbbátétele céljából, de azért is, mert az érdekeltség akkori vélelme szerint a nemzetközi vásárra kifejlesztendő fővárosi marhavásárnak egy kellőleg szervezett vásárpénztár nélkülözhetetlen kellékét képezte volna.

Teljesítette, helyesebben beváltotta-e a hat év óta működő vásárpénztár a hozzáfűzött várakozásokat? Erre a kérdésre választ a legilletékesebb fórumok sok ízben megadták, tehát tudomása kell hogy legyen róla a tisztelt polgármester urnak is. A válasz az, hogy nem. De hiszen nem is csodálható, hogy ennek az intézménynek működése minden egyéb, csak nem kielégítő, mert — sajnos — az érdekeltség belevonása és vélemények meghallgatása nélkül szerveztetett.

Igaz ugyan, hogy a főváros illetékes ténnyezői folytattak ez ügyben tárgyalásokat ugya gazdák mint a mészáros-iparosok képviselőivel, de nemkülönbben igaz az is, hogy az egyideig folytatott, de he nem fejezett tárgyalások után az érdekeltség nem lett a vásárpénztár mikénti végleges szervezéséről tájékoztatva s egyszerűen befejezett tények elé állítottatott.

Hiába emelte fel azután az érdekeltség tiltakozó szavát a vásárpénztár bekövetkezett szervezése ellen. A főváros tanácsa egyszerűen tudatta, hogy a főlzólások figyelembe nem vehetők, mert a vásárpénztár szervezeti szabályzata s az ezen alapuló szerződés végérvényesen megkötött és meg nem változtatható. Pedig úgy a gazdák, mint az érdekelt iparosok már

akkor reámutattak a bekövetkezendő sérelmekre, melyek a vásárpénztár illetén szervezéséből okvetlenül származni fognak s a melyek tényleg be is következtek és eredményezték az általános elégedetlenséget.

Mert hát kérdem, kit elégít ki a vásárpénztár működése? A gazdákat nem. Bizonyítja ezt azon számos beadvány, melyben sérelmeik orvoslását sürgetik a tanácsnál. A mészáros-iparosokat nem. Bizonyosság reá a nemkülönbben számos beadvány és a részükről folytonosan hangoztatott panaszok. A bizományosokat sem, a kiknek működését teljesen megbénította a vásárpénztárnak biztosított monopólium. Bennünket fogyasztókat hasonlóképp nem, mert a fogyasztásra kerülő hus semmivel sem lett jobb, mint volt azelőtt, ára azonban tetemesen emelkedett s ez ad nekem jogezimet arra, hogy mint fogyasztó emeljem föl szavamat ebben a fontos kérdésben s igyekezzem arra hatni, hogy a jövőben a helyzet javíttassék. Mert hát ennek az intézménynek hatását mi fogyasztók, illetve tárczánk érzi meg.

Tessék csak meghallgatni azokat a panaszokat, melyeket a hus drága volta miatt minden háziasszony hangoztat. Hiába hivatkozom én akár a vásárcsarnokban, akár a mészárosok üzleteiben a hivatalos árjegyzésekre, ez nem segít rajtam semmit s én most a tavalyi 72 krajczár helyett 76 krajczárjával fizetem a leveshust, 80-al a főlst, a borjulapoczkáért a tavalyi 76—80 krajczáros árkkal szemben 1 forint, sőt 1 forint 10 krajczárt kell fizetnem, a borjuczomb kilogrammjáért pedig 1 forint 20 krajczárt 1 frt 40 krajczárt kérnek. Hogy ez így van, ezt minden háziasszony és szakácsné tudja, valamint azt is, hogy a hus minősége semmivel sem javult.

Tudom én jól, hogy vágóállatok bevásár-

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke.

== Kivánatra azonnal bérmentve megküldetik. ==

Mai számunk 16 oldal.

lási ára is emelkedett valamelyest, de ez nem áll arányban a hus árának emelkedésével. Nekünk fogyasztóknak tehát méltán van okunk panaszkodni a miatt, hogy a közlelmezés terén a viszonyok nemesak hogy nem javultak, de határozottan rosszabbodtak, holott a vásárpénztári intézmény éppen ennek javítása érdekében lett életbeléptetve.

Csakis egy tényező van, a mely a vásárpénztárral meg van elégedve, s ez az a bankkonzorcium, mely busásan kamatoztatja az abba fektetett tőkét.

A látszólag fakultatív jellegű, tényleg azonban obligatorius szervezettel vásárpénztár azt a célt, hogy t. i. a vásári tényezők, jelesül a termelő gazdák, kereskedők, mészárosok és fogyasztók érdekeit előmozdítsa, nemesak hogy el nem érte, de éppen ennek ellenkezőjét eredményezte. A részére biztosított jelentékeny kedvezmények valószínűs monopóliumot jelentenek s így vált lehetővé, hogy a nagy kiváltságokkal, sőt bizonyos hatósági jogokkal fölrüházott intézmény a többi vásári tényezők működését valószínűsággal megbénította.

Azok közül a panaszok közül, melyeket az érdekeltek unós-untig hangoztattak, csak néhányra kívánok rámutatni. Általában panasz tárgya vásárpénztár obligatorius volta. A főváros tanácsa ugyan nagy jogi fejtegetés kíséretében kimutatja, hogy ez balhiedelem, s a vásárpénztár teljesen fakultatív jellegű. Ezzel szemben batorokodom kijelenteni, hogy egy fakultatív vásárpénztár nonsens, egy fából való vaskarika, a mint ezt minden hozzáértő ember tudja is. Egyébként a vásárpénztár obligatorius jellegét teljesen bizonyítja a 2³/₄ permillét kitevő ugynevezett kötelező beszedési járulékok, melyet mindenki megfizetni tartozik, akár igénybevette a vásárpénztár szolgáltatását, akár nem. Miután pedig az, aki a vásárpénztár útján adhatja el állatjait, a jelzett beszedési járuléknál csak 1/4 permillével fizet többet, nem szorul bővebb bizonyítgatásra, hogy ezáltal a vásári felek a vásárpénztár igénybevételére a legmesszebbmenőleg reá vannak kényszerítve, szabad cselekvési joguk tehát nagyon is korlátozva van.

A tisztelt polgármester ur bizonyára emlékezni fog azokra a vchemens támadásokra, amelyeknek a vásárpénztár két év előtt ki volt téve, s amelyeknek oka az a nagymérvű bizományi üzlettel való foglalkozás volt, melyet a vásárpénztár magának megengedni jónak látott. Sőt a vásárpénztár igazgatója még nyilvánosan is dicsekedett vele, hogy hetenként egy negyed millió dinárt küldözget Szerbiába, az ottani fölhozatal elősegítése és megkönnyítése céljából. A gazdák érdekképviselete akkoriban igen erélyesen mutatott reá ennek a magyar vállalatnak azon kárhuzatos ténykedésére, hogy hazai állattenyésztésünk rovására egy idegen ország állatbehozatalát favorizálja és elősegíti akkor, amikor a magyar tenyésztők különben is súlyosan érzik ennek a behozatalnak káros kihatásait. A főváros tanácsa azonban az emiatt felmerült panaszok ellenében is megvédelmezni igyekezett dédelgetett intézményét.

De mit mondjak az olcsó hitelnyújtásról, mely pedig egyik legfontosabb föladata volna a vásárpénztárnak, s amely elsősorban a mészáros-iparosokat érdekli. Gondolom elegendő

lesz, utalnom erre vonatkozólag a mészáros-iparosok országos szövetségének arra a határozatára, amely kimondja, hogy a vásárpénztár mai szervezetét a mészárosokra és hentesekre károsnak tartja, mert a hitelezés feltételekhez van kötve s a közvetítés, habár jogilag fenn is tartatik a bizományi működés szabadsága, az a vásárpénztárra nézve mégis monopóliummá fejlődik.

Az itt elmondottak egyébként többé-kevésbé általánosan ismert dolgok, melyeket fizetett hírlapi cikkekkel és nyilatkozatokkal szépitgetni hiábavaló fáradozás. Mindezeket és sok egyebet az érdekeltség magának a főváros tanácsának számtalan felterjesztésben tudomására is hozta, kérve a panaszok orvoslását, — sajnos eredménytelenül.

Hogy mindezeket e helyütt szóváteszem, s a tisztelt polgármester ur figyelmét a dologra felhívom, annak mélyebben fekvő oka van. Az t. i., hogy a vásárpénztár szerződése a jövő év végén lejár; Ha tehát a jelenleg érvényben levő s a vásári érdekeltségre rendkívül káros szerződést meg akarjuk szüntetni, akkor e szerződést a fővárosnak ez év végéig fel kell mondanania, ami máig még nem történt meg.

Ez azonban csak egyik ok. A másik a sertésvásáron szervezendő vásárpénztár dolga. Az érdekeltség t. i. méltán tart attól, hogy a főváros a sertésvásártéren is a marha vásártéri vásárpénztárhoz hasonló intézményt szándékozik szervezni, de biztosat erre vonatkozólag nem sikerült megtudnia. Azok a tapasztalatok azonban, melyeket a marhavásártéri vásárpénztár működéséből szereztek arra indították az érdekeltséget, hogy kellő időben, még az 1900-ik év első felében tudomására hozza a tanácsnak azt a körülményt, hogy a vásárpénztári intézmény létesítését a sertésvásártéren semmi körülmények között nem óhajtja, sőt a közre károsnak tartja.

De miután megtörténhetik, hogy a főváros tanácsa autonom jogköréből folyólag a sertésvásárpénztár létesítését a követlen érdekeltség ellenzése dacára is elhatározza, erre az eshetőségre tekintettel az érdekeltség a tanácshoz intézett beadványában kijelentette, hogy ez esetben ezt az intézményt egyedül szövetségi alapon tartja szervezhetőnek, mert csak akkor felelhet meg — úgy, a hogy — a közérdeknek, ha annak létesítésében és működésében irányításában minden tényező, mely ezen intézmény által érdekelve van, — részt vesz. Az érdekeltség egyben, hivatkozással arra, hogy egy ily intézménynek szövetségi alapon leendő létesítése kellő előkészületet igényel — már csak a szükséges tőke összehozása okából is — felkérte a főváros tanácsát, hogy kellő időben tudassa velük, tervezi-e a vásárpénztár létesítését vagy sem, hogy igenlő esetben a szükséges lépéseket idejekorán megtehessek.

Mindezeidig azonban a főváros tanácsa, még csak válaszolni sem tartotta érdemesnek a négy előkelő testület által ez ügyben közösen beadott felterjesztésre. Helyes-e vajjon az ily elbánás egy nagy érdekkört képviselő testületekkel szemben, vagy sem, azt t. polgármester ur hivatott elsősorban megítélni.

Levonom most már az általam elmondottak konzekvenciáit. Kiténik mindekelőtt az általános elégedetlenség a marhavásári vásár-

pénztár mai szervezete és működése ellen, s az érdekeltségnek az a kívánsága, hogy a tapasztalt bajok és panaszok orvosoltassanak. Kiténik továbbá, hogy a vásárpénztárral való szerződés felmondását a főváros máig késleteti, holott a végső határidő küszöbön áll. Kiténik végül, hogy a sertésvásártéren esetleg létesítendő vásárpénztár ügyében közvetlenül érdekeltek teljesen tájékozatlanul maradtak, holott igen fontos érdekek teszik szükségessé, hogy ennek esetleges létesítéséről jó eleve értesülést nyerjenek, nehogy bekövetkezessék az az eset, mely a mostani vásárpénztár szervezésénél bekövetkezett, s melyre előbbiekben utaltam.

Mindezekre hivatkozással a következő interpellációt intézem a székesfőváros tisztelt polgármesteréhez:

1. Van-e tudomása arról a számtalan panaszról és általános elégedetlenségről, melyet az összes érdekeltség évek sora óta a marhavásári vásárpénztár szervezete és működése ellen hangoztat?

2. Van-e tudomása, hogy az említett vásárpénztár és a főváros között kötött szerződés a f. év december 31-ig felmondandó s szándékozik-e a közóhajnak eleget teendő, e szerződést kellő időben felmondani.

3. Van-e tudomása azon beadványról, melyet még az 1900-ik év folyamán a fővárosi vásári érdekeltség nevében négy testület intézett a főváros tanácsához, amelyben utalással a jelenlegi vásárpénztárnál szerzett tapasztalatokra, tiltakozott a sertésvásáron szervezendő vásárpénztár létesítése ellen, kijelentve egyúttal, hogy amennyiben a főváros autonom jogkörénél fogva s az érdekeltség tiltakozása dacára egy vásárpénztár létesítését ott mégis elhatározná, úgy ezt az érdekeltség maga szövetségi alapon kívánja létesíteni. Van-e tudomása róla, hogy az illetékes ügyosztály ezt a beadványt egyszerűen ad akta tétette s érdekesnek sem tartotta arra választ adni, vagy legalább is nem tudatta álláspontját a beadványt aláírt testületek mindegyikével.

Ha mindezekről tudomása van, hajlandó-e intézkedni, hogy e mulasztás pótoltsák s az érdekeltség tájékoztatást nyerjen arról, amit tudni óhajtott s amiről kellő időben tudomásul is kell bírnia.

4. Végezetül hajlandó-e a szükséges intézkedéseket megtenni a tekintetben, hogy a főváros a vásárpénztárral csak oly szerződést kössön, — akár a mostani konzorciummal, akár más erre vállalkozóval, — mely szerződés valóban biztosítéka legyen a közlelmezés javulásának és olcsóbbá tételének?

A fentnevezett kérdésekre, mint fővárosi polgár kérek és várok választ. Hiszen egyébként, hogy lesz a város atyái közt olyan, aki e fontos kérdést magáévé téve, a képviselőtestület termében is szóvá fogja az ügyet tenni.

Jeszenszky Pál.

A
A
már jelez
forma d
kiállítás
adatnak.
azon elv
működés
következ
ságára ne
nagyon
Miv
kiállítás
eddig nál
lán nem
peknek, n
uj és fig
kitüntetés
Ily g
ujítás oss
anyag köz
Ezek
Drös
A „Gala
ekéje, töb
kezettel b
Az C
motora és
bíró borsa
Beck
Perl
cséplőgépe
Czár
March
örlőgépe é
Poppy
szitője, bu
trágyaszór
végül javít
A Bu
„Wegner“-
mos szivat
„Hydra“
„Hunnia“ b
műtrágyasz
és kombin
A M.
A Re
Kühne
önműködő
és darálóge
binált műtrá
baltaczimhá
cséplő gépe
vető és műt
Mihols
vezénylőműv
Wichte
járgányokon
csapágya cs
tője cséplőg
Kállai
Kalmár kri
Salgó jégkés
Geittne
sertésdörgölő
Béres
Székely
kazanja.
Melichá
szórával.
Gellért
Mayer
Wittman
Schemb
Schlick
Ezen uj
tette volt a
ujdonságok u
mód adassék
ságokat, kik
figyelmüket a

megörlik és „Corn-Feed“ néven árusítják. A belből magából celluloidszerű anyagot is készítenek, főleg azonban a tengeri hadihajók két pánczélközének kitöltésére használják, a hol állítólag jó szolgálatokat tesz akkor, ha a külső pánczél megsérül, a mennyiben a vizet betölni nem engedi.

A bél szál megörölve igen nagy vízfelvévő képességgel bír, finom fűrészporszerű anyagot képez, amely ötször annyi folyadékot illetve melasszét képes felvenni, mint a mennyi a saját súlya. Ezen, a tőzeghez hasonló tulajdonsága mellett azonban azon lényeges előnnyel is bír, hogy táplálhatása van. Ugyanis „Pafert“ bécsi, dr. „Weiland“ szászországi (Löbau) és „Pellet“ párisi elemzése szerint a „Corn-Feed“ a következő anyagokat tartalmazza:

	%
nedvesség	2.3
szárazanyag	97.7
hamu alkotórészek	5.1
nyers protein	6.2
emészthető protein	3.7
zsiros anyagok	1.8
emészthető zsírok	1.6
szénhidrát	42.3
(25% cukor)	
emészthető szénhidrát	24.0
nyers cellulóze	40.3
emészthető cellulóze	25.0

A „Corn-Feed“-en kívül az így elkészített melassze tápanyagtartalmát még az amerikai lenn- és gyapotmagliszt növeli.

Ha lovak takarmányozása céljából készítenek a melassze keveréket, akkor a következő anyagokból áll:

%
60 melassze
20 Corn-Feed
20 lenmagliszt.

A szarvasmarhák részére pedig:

%
40 melassze
20 Corn-Feed
30 gyapotmagliszt
10 lenmagliszt

kevertetik össze. Ezen keverék — szolgáljon az bár akár a lovak, akár szarvasmarhák takarmányozására — „Sucréma“ néven árulatik.

Amint fenti összeállításból kitűnik a lovak részére szolgáló takarmányban a gyapotmagliszt teljesen hiányzik, helyette azonban 20% lenmagliszt szerepel. A cég állítása szerint ennyi lenmaglisztet minden további nélkül azért alkalmazhatnak a keverékben, mert ezen amerikai lenmagliszt P. Crispó, az anversi kísérleti állomás igazgatójának állítása szerint zsiros anyagokban sokkal szegényebb, mint az idevaló lenmagliszt. Összesen csak 2% zsirt tartalmaz, a mi nem sok, de elég arra is, hogy a lovak ilyen takarmány mellett dugulásból eredő kólikát ne kapjanak.

Az elmondottak után most már csak azon emészthető anyagok mennyiségét közlöm, a melyek a „Sucréma“-ban foglaltatnak.

	fehérnyé	zsiir	nitrogénmen- tes anyagok	nyersrost
	emészthetői együttthatók			
Corn-Feed	0.74	0.324	4.96	5.03
Melassze	4.20	—	25.20	—
	(20 cukor)			
Clevelandi lenliszt	3.64	0.178	3.06	0.72
Texasi gyapotliszt	12.62	28.500	6.24	0.05
Összesen	21.20	29.002	39.46	5.80
Corn-Feed	59 1/2	90	59	61
Melassze	100	—	100	—
Clevelandi lenliszt	91	95	90	85
Texasi gyapotliszt	85	95	85	5

A Sucréma-ból, szarvasmarhák takarmányozásnál 1000 kg. élősúlyra 6 kg.-ot, lovaknál pedig 4—5 kg.-ot szoktak használni. Ára 100 kilónként 14 frank.

Állítólag nagyon el van terjedve s naponta 200 q.-át adnak el a téli hónapokban. Nyáron az eladott mennyiség sokkal kisebb s 150—100 q.-át tesz ki naponta.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a Sucréma készítése csak másfél évvel ezelőtt vette kezdetét, aránylag igen gyorsan terjedt el. Eddig megtaláltam mindazon gazdaságban, a hol jártam s mindenütt a lovakkal etették azt. A gazdák igen jó takarmánynak illetve abraknak mondják.

Belgiumban, a hol a tengeri nem érik be s a hol azt számottevő mennyiségben nem termesztik, talán van némi létjogosultsága. Nálunk azonban nem merem ezt a Sucréma-ról állítani s hogy ezek daczára mégis megemlékeztem róla, azt csak azért tettem, mert egyrészt egy újabb külföldi takarmányt óhajtottam a gazdákkal megismertetni, másrészt pedig mert azt hiszem, hogy a gyártása érdekes és más anyagok felhasználásával talán követésreméltó példaként szolgálhat.

Daczára annak, hogy a czukorgyártás nálunk távolról sincsen annyira kifejlődve, mint itt, a melasszének szélesebb körben való elterjedése mindenesetre kívánatos lenne.

Krolopp Hugó.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

Dánia baromfitenyésztése.

Dánia — ez a kis északi szigetország — az egész világ figyelmét vonja magára és ami a termesztést, munkát, értékesítést illeti, bátran példányképpül állhat a modern nyugat, sőt a hatalmas Amerika gazdái előtt is.

Nem lesz érdektelen, sőt nagyon tanulságos előtűnk is az, amit e kis ország tevékenységéről elmondunk. Annál nagyobb figyelmet érdemelnek az alábbi sorok, mert hiteles forrásból — a dán „Landbrugs Ministeriet“ által dán és francia nyelven kiadott műből vannak véve az alábbi adatok, melyeket a következőkben adunk.

A baromfitenyésztés Dániában 19-ik század közepéig nem játszott szerepet. A mezőgazdaságnak ezen ágára semmiféle gondot nem fordítottak, de nem is tartották olyannak, hogy vele érdemes volna foglalkozni.

A tyúk a ház körül élt és teljesen gondozás nélkül tengődött és szaporodott. A közönséges házityúk minden vidéken más és más jellegű volt és élénken elütött egyik vidék baromfia a másiktól. Egyes tenyésztőknél azonban akadt finomabb baromfi is. Uri birtokosoknál a spanyol tyúk volt elterjedve; de spanyolnak birták a fehérfejű és csőrű spanyol fajtát, a fehérbóbitás hollandit és az arany- vagy ezüstszínű, nagytestű és nagybóbitájú orosz tyúkfajtákat is. A paraszt azonban az ő házi közönséges tyúkjánál maradt, mert sokat tojt, jó kotló és jó anya volt és ezt többre becsülte, mint a fajtyúkokat, melyek nagy tojást tojtak ugyan, de kevesebbet, mint az ő házityukja.

A tojáskereskedelem teljesen jelentéktelen szerepet játszott. A vidéki paraszt a tojást bevitte a városokba és ott a „grájzler“-nek adta el, aki neki a tojáért élelmiczikket és czukrot, kávét adott cserébe pénz helyett. A tojás ára nagyon alacsony volt és a tojásexport majdnem ismeretlen volt még az alacsony árak daczára is. Husz darabért adtak évi átlagban 1 shillinget és csak akkor olvastak le 20 darabot egy Ringsdaler-ért, ha Koppenhágában téli időben tojáshiány állott be. Megtörtént, hogy már az is áremelkedést idézett elő, ha egy gőzös tojást vittek át a tengeren Norvégiába.

Pulykát Bornholm vidékén tenyésztettek, kappant nem hizlaltak, inkább importáltak belőle, ludat tenyésztettek ugyan, de azt exportálták.

A baromfitenyésztés iránt az 50-es években kezdettek jobban érdeklődni, midőn Angolországban a kokinkinák megjelenése okozott „lázt“ és érdeklődést. Pár évre rá már a kokinkinát Dániába is behozták, ezen fajta itt is divattá vált és itt is elterjedt azon nagy hir és tulsigázott várakozás következtében, melyet ezen fajta-hoz s annak jó tulajdonságaihoz kötöttek.

Midőn ezen fajta-hoz fűzött, tulsigázott remények nem teljesedtek be, akkor más fajtákat kaptak föl, vagyis helyesebben mondva, a kokinimport láza magával ragadott más fajtákat is, így: a brámát, a hamburgit és a páduait.

De a föltámadt mozgalom csakhamar lecsillapult. A sok drága baromfi importja, a sok drága istálló, pazar kifutók sok pénzbe kerültek és anyagi eredmény nem jutalmazta a fáradságot. Tíz év múlva az idegen importból nem maradt más nyom, mint az, hogy a régi jó közönséges tyúkfajta az idegen — és meg nem felelő — vérel való keveréstől megromlott és eddigi jó tulajdonságát, a jó kotlóságát elveszítette.

1880-ban egy második mozgalom indult meg és a baromfitenyésztés előmozdítására egyesületek alakítottak. Egyik legnagyobb egyesület Aarhusban alakult meg „Dániai baromfitenyésztési egyesület“ czímmel és évekkel később létesült a második egyesület Koppenhágában „Baromfitenyésztés föllendítésére alakult egyesület“ czímmel. Ezen időben ismét megkezdék az idegen fajták importját. Főszerepet játszott az olasz fajta, melyet a minorka, a langshán, plimut, a wiandott követett, végre az orpington is bevonult. Megkísérelték a francia fajtákat is keresztezésre, de semmi komoly eredményt nem értek el vele.

Ezen mozgalom most már egészségesebb alapon indult meg. Mig az első mozgalomnál a nagyobb birtokosok játszottak szerepet és az egész mozgalom a sportszerűség jellegével bírt, addig a második mozgalom a bérióknél és kisbirtokosoknál keltett visszhangot és csakhamar gyakorlati és gazdasági eredményeket hozott magával.

Baj csak az volt, hogy a két egyesület között surlódások támadtak s így az ügy szenvedett miatta károkat. 1891-ben azonban a 2 egyesület „Dániai baromfitenyésztő szövetség“ „Association danoise pour l'élevage de la volaille“ névalattegybeolvadt és miután az államtól is segélyt kapott, hatalmasan működött közre a dániai baromfitenyésztés föllendítésére. Ezenkint kiállításokat tartott, tenyészakaszt és tyúkot, tenyésztojást osztott ki a szegény napszamos népnek, hogy a különféle fajtákat kipróbálja.

Hogy a baromfiak célravezetőbb tenyésztési módzatait megismertesse s azt elterjessze, kísérleti állomásokat létesített, gyűléseket tartott, könyveket nyomtatott s azt ezrével szétosztatta a tenyésztők között, kifutók modeljeit készítette el és osztatta ki, díjakat tűzött ki olcsóbb ólas kifutókra és azok jobb berendezésére.

A tenyésztőket minden uton-módon arra buzdította, hogy nagyobb tojások produkálására törekedjenek és midőn ezt elérték, akkor egy igen fontos intézkedést tettek: a tojáskereskedelmet nem darabszám után, hanem súly szerinti adás-vevésre szorították, — ma így történik az adás-vétel egész Dániában.

A szövetség működésének hatása rövid idő alatt nagy eredményekben mutatkozott s utána egyik szövetség a másik után támadt az országban. Ezen kisebb szövetségek azután az ország távolabbi vidékein is megkezdik áldásdus működésüket. A közös főczéljuk az, hogy a külföldi fajtáknak, különösen az olasz fajtának és a minorkáknak elterjesztése

által a juttassák jobb be tenyész

Egy zása is. kiviteliz irányul.

Mig és 23,72 35.510,58 1890-ben

koronát l dán kord De

hogy az a kereske pontos é tojást leg vásárolta

A andels Dánia kö kezetek szervezet

beküldést járásban központb galják. o

Mir beszállit az ő szögy

Igy a kö küldött l csalást p

1860 mennyisé kivitel s genből li zás a dán hogy a l sebb föld

Érd tekintélye mokból. l

és most baromfihi kednek a letét a elégítsék most a l

maradjan

GAZ

A h

A h Nálunk M kezdenek műszaki u

sét a gaz csak nehe helyet. A

gyárak, v rin, olein

tők a nev még akko jeget, oles

hogy az é ben sem nizmusát, lati érté

vázlatosar ket, melye típusokat, sági viszo

•A h rint négyf jéggyártás

által a tenyésztőket jobb, termelőbb fajtákhoz juttassák, az ólak és kifutók elterjesztése és jobb berendezése által pedig a észszerűbb tenyészjáráshoz szoktassák.

Egy másik főcéljük a *tojástermelés* fokozása is. A tojás ma Dániában egyik legfőbb kivitelcikk és az összes kivitel Angliába irányul.

Míg 1865-ben a tojásexport 656,940 dbot és 23,722 dán koronát tett ki, addig 1881-ben 35,510,580 drbot és 1,675,875 dán koronát, 1890-ben 125,516,960 drbot és 5,719,446 dán koronát 1898-ban 240,000,000 drbot és 14,000,000 dán koronát.

De ez még nem a legfőbb. Fontos az is, hogy az angol piacokon a dán tojás — hála a kereskedelemre fordított nagy gondnak és a pontos és gondos kivitelnek — a francia tojást legyürte értékében, sőt sokkal drágábban vásároltatik amannál.

A *dán tojáskiviteli szövetkezet* („Dansk andels Aegkeksport“) óriási szolgálatakat tett Dánia közgazdaságának mezején. Ezen szövetkezetnek az ország minden járásában van szervezete és egy tagja, aki a gyűjtést és beküldést elvégzi. A tojások a tagoktól minden járásban összegyűjtetnek, azután a szövetkezeti központba lesznek beküldve, hol azokat átvizsgálják, osztályozzák s csomagolják.

Minden tag köteles minden tojást — amit bezállít — az illető járás számával és jelével, az ő szövetkezeti tagsági számával megjelölni. Így a központban rögtön rájönnek, hogy ki küldött be romlott, vagy nem friss tojást. A csalást pénzbírsággal és kizárással büntetik.

1860. és 1870-ben Dánia *ludakból* tekintélyes mennyiséget vitt ki Angliába. Jelenleg ezen kivitel szünetel, sőt maga Dánia hoz be idegenből libákat saját fogyasztására. Ezen változás a dánokat nem bántja, mert azt tartják, hogy a libatenyésztés csökkenése a belterjessebb földművelésnek az eredménye.

Érdekes, hogy *hízalt baromfi* Dánia tekintélyes mennyiséget importál idegen államokból. Ez azonban már szemet szurt náluk, és most azírán indítanak mozgalmat, hogy a baromfihizlalást lendítsék föl, és erősen törekednek arra, hogy saját fogyasztásuk szükségletét a maguk termelésének gyümölcseivel elégítsék ki és azok a dán koronák, melyek most a külföldre vándorolnak, az országban maradjanak — benn. D. B.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

A hűtőgépek és azok alkalmazásáról.

I.

A hűtőgépek technikája alig 20 esztendő. Nálunk Magyarországon az 1896-iki kiállítás óta kezdenek alkalmazásba jönni, de mint minden műszaki újdonság, mely alkalmazását, terjedését a gazdaságtól várja, a hűtőkészülékek is csak nehezen hódítják meg az őket megillető helyet. A sörgyártás, szeszgyártás, margarinyárok, vágóhidak, nagyobb tejgazdaságok, stearin, olein, paraffingyárok stb. el sem képzelhetők a nevezett készülékek alkalmazása nélkül még akkor sem, ha a hűtés elemi eszközt, a jeget, olcsón szerezhetjük be. Tekintettel arra, hogy az érdekelt eme készülékeket még elvben sem ismerik, még kevésbé azok mechanizmusát, alkalmazhatóságuk határait, gyakorlati értéküket, a következőkben, ha csak vázlatosan is, ismertetni fogom a műszaki elveket, melyen működésük alapszik, az egyes főbb típusokat, ugyancsak a hűtés üzemének gazdasági viszonyait.

A hűtőkészülékek, durva osztályozás szerint négyféle célű szolgálhatnak. A cél lehet jéggyártás, vagy valamely elszigetelt tér lég-

hőmérsékének alacsony hőfokon való fixirozása; lehet tovább a feladat valamely folyadéknek bizonyos fokig való lehűtése, végül pedig ezeknek kombinációja, mely eset ismét a szerint oszlik meg és igényel speciális szerkezeteket, a mint egyik vagy másik üzemág kisebb vagy fokozottabb mértékben tartatik fenn.

A jéggyártás, mint önálló üzem csak azon esetben gazdaságos, ha a jégnek télen való beszerzése nagy mennyiségben és jutányosan, kellőleg nem biztosítható. Így nagyobb városokban, hol a hűtést igényelő gyárüzemek, vágóhidak, ugyancsak a vendéglők, mészárosok, czukrászok, vagy magánosok jégfogyasztása nagy és a téli időszak nem tudja biztosítani a kellő mennyiségű olcsó jeget, a jéggyártás higiénikus és gazdasági szempontból egyaránt ajánlatos. Igaz ugyan, hogy a műjég előállítása, egyes speciálisan kedvezőtlen helyzetű városoktól eltekintve, drágább, mint a télen felraktározott jég. De a legáltalánosabb eset mégis az, hogy sohasem tudván előre a jégszükségletet, sohase ismerhetvén előre a beszerezhető jégmennyiséget, a gyakran előforduló jéghiány, illetőleg az ebből adódó károk, egyensúlyozzák a különben drágább műjég alkalmazását.

A hűtés második neve, a melynél valamely teret kell állandóan alacsony lég-hőmérséknel tartani, főleg gyárüzemknél alkalmaztatik. Ez azon neve a hűtésnek, melyet a czélnak megfelelőleg, csakis gépi erővel létesíthetünk. Bármilyen nagy mennyiségű jég fölött rendelkezünk is, akármily olcsón szerezhetjük be, az itt igényelt hűtést, a kellő állandósággal, a szabályozás lehetőségével, a nedvesség kizárását elemi uton el nem érhetjük. Ezen eset tehát tekintet nélkül ez üzemköltségekre, minden esetben fentartandó, mert olcsóbb, elemi eszközökkel nem helyettesíthető.

A kizárólagos folyadékűtés különösen tejgazdaságokban ajánlatos különösen akkor, ha messze utra irányított, nagyobb mennyiségű tejszállítással van kapcsolatban. Tapasztalati adatok szerint t. i. a tej, ha zérus fokhoz közel hűtetik, eléggé transportképes és a fogyasztótól 50—60 km.-nyire eső termelőtől élvezhető állapotban hozható a piczra. De hogy ez a hűtés, mely pedig föltétele az értékesítésnek, mibe kerül elemi eszközökkel dolgozva, azt a következő kalkuláció fogja megmondani. A legkedvezőbb mellékkörülményeket vegyük a számításba. Tegyük föl, hogy a tejgazdaság kellő mennyiségű hideg vízzel rendelkezik, melynek segítségével a tőgyemelegen nyert tejet a csöves tejhűtőn átfuttatva, 14°-ig lehűthetjük. Ha ezt a 14°-os tejet 4° C-ig hűteni akarjuk, 10 kalória melegmennyiségre van szükségünk, vagyis 100 liternél 1000 kalóriára. Egy jég fölolvadásakor 80 kalória meleg köttetik le. Elméletileg tehát az igényelt jégmennyiség $\frac{1000}{80} = 12.5$ kg. volna, a mely mennyiséget azonban, a rendkívül sok kedvezőtlen fizikai mellékkörülményre való tekintettel, mint a hiányos szigetelés, sugárzás, vezetés okozta melegvesztés, az edények lehűtése stb. bátran duplán vehetünk. Ezek után tehát a napi jégszükséglet 100 liter tejhozamánál 25 kg. vagy összegezve az eredménynyel 8 hónapra, azaz a jégnélküli időnyre, a kívánt jégmennyiség 60 métermázsa. Ezen végeredményből már most ki-ki megítélheti, a saját speciális viszonyának tekintetbe vételével, az elemi uton való hűtés költségeit, melyekre nézve normákat fölállítani annál is kevésbé lehet, mert a helyi viszonyok, a jégbeszerzés helyétől való távolság, a fuvar és napszámköltségek idő és helyenkénti különböző volta, a fagy tartama, jégbőség, jéghiány olyan momentumok, melyek egyszerűen számításba nem vonható különbözőzeteket okoznak. Mindazon által nem állítom, hogy a jég beszerzése gépi uton minden esetben jutányosabb, mint annak elemi uton való fölraktározása. Arra nézve, hogy mely momentumok javallják főképen a hűtőgépek alkalmazását különösen a jéggyártás céljaira, később ki fogok terjeszkedni. Itt csak annak a kijelentésére szorítkozom,

hogy kis üzemknél, melyeknél az elvonandó melegmennyiség a 10—15000 kalórián alul marad, a készülékek alkalmazása nagyon költséges. Szólok itt például kisebb tejgazdaságokról, melyek ha már motorikus erővel rendelkeznek is, az a 2—4 lóerőt tul nem haladja. Nos pedig, ha ekkora hajtóerővel akarnánk jeget produkálni, az egyrészt kevés, másrészt drága volna. Egy-két effektív lóerős géppel kapcsolt jéggenerátor, ha legalább is négy óra hosszat van üzemben, óránként 14—15 kg. jeget termel. Már pedig egy két lovas gőzgép, melynek gőzfogyasztása nagyobb típusu gépekéhez képest aránylag óriási nagy, 3—3½ akkora, csak pusztán tüzelőben 25 fillért emészt meg óránként, feltételezve, hogy a gép gőzfogyasztása 30 kg. pro óra és lóerő, hogy a tüzelés 6 kg. elpárologtatási tényezővel bíró szénrel eszközöltetik, melynek métermázsa 250 K. Az egyéb költségek, mint a kezelés, olajozás, reparatura, amortizáció körülbelül megduplázzák a tüzelés költségeit és így $\frac{25}{2} = 3.5$ fillérbe kerülne 1 kg. jég gépi uton való előállítása.

Hangsúlyozom, hogy itt a kizárólagos jéggyártásról szoltam, pláne kicsiny üzem keretében, amely határozottan fényűzéses vállalkozás. De egyszerű megfontolásával is egy fizikai ténynek rájövünk arra, hogy a gépi uton előállított jéggel való hűtés legkevésbé se volna gazdaságos. Egy kg. víz megfagyasztásához (0 fokú víz) 120 kalória melegmennyiségnek elvonása igényeltetik. Viszont 1 kg. jég fölolvadásakor csak 80 kalóriát köt le az őt környező közeg melegéből, vagyis a hűtés folyamatára nézve 40 kalória meleggel egyenértékű munka elveszett. Vagyis tehát ha pusztán ezen elméleti adatokat vesszük tekintetbe, a gépi uton termelt jéggel való hűtés hatása csak 0.66.

De sokkalta kedvezőbbben állnak a viszonyok a hűtés közvetlenebb formájánál, a folyadék illetőleg a térhűtésnél. Ugy ezen kiviteli módzatok, mint a térhűtéssel kapcsolt jéggyártás, biztosítják a gép legtökéletesebb kihasználását. Gyárok, melyek egy bizonyos czélnak megfelelőleg hűtőgépeket állítanak be, nagyon czélszerűen cselekesznek, ha a tér vagy folyadékűtés mellett jéggenerátort is kapcsolnak a hűtőgéphez, különösen akkor, ha az üzem a városba vagy annak közelébe esik. De mielőtt ezek részletes tárgyalásába bocsátkoznánk, lássuk a hűtőkészülékek mibenlétét és fajtáit.

A hűtőgépek működése azon közismert fizikai tényen alapszik, hogy a párolgás hőelvonással jár. A hűtőgépek bármely rendszere ezen párolgást művi uton létesíti azáltal, hogy légnemű állapotba könnyen átmenő vegyületeket elzárt térben szivásnak vet alá. Ezen kémiai vegyületek minősége szabja meg a hűtőgépek típusát. A leggyakoribbak az ammoniakkal, kénessavval és szénsavval működők. A folyamat megértéséhez képzeljünk egy a végén elzárt csövet, melyben folyékony szénsav van, egy szivattyúval kapcsolva. A szivattyú működésére a csőben, a szivás folytán a nyomás csökken, minek folytán a szénsav rohamosan párolog. A párolgás tüneténye, amint azt előbb jeleztem, hőelvonással járván, a cső falai, illetőleg a cső falait körülvevő közeg lehűl. Ha tehát ezt a csövet, mely a gyakorlatban a czélnak megfelelően méretezett spirális, valamely edénybe tesszük, mely folyadékot tartalmaz, úgy a meleg a cső spirális falain át ebből a folyadékból fog elvonatni, vagyis ezen folyadék le fog hűlni a körülmények által megszabott hőmértékletre. Hogy már most ezen folyamat folytonossá váljék, a csőből kiszitt szénsavgőzöket ugyanazon szivattyú által egy másik csőrendszerbe nyomjuk, hol az alkalmazott nyomás és a csőfalakat hűtő víz együttes hatása alatt a szénsav fölveszi eredeti folyékony alakját. A szivócsőrendszer, a hűtő vagy refrigerátor, a nyomócsőrendszer a sűrítő vagy kondenzátor, a szivattyú, mely szivást és nyomást egyszerre

fejt ki, kompresszornak neveztetik. A nyomócsőből a folyékony halmazállapotba átment szén-sav a szabályozó esapon át ismét a szivócsővekbe jut, hol ismét légnemű állapotba jutván, folytatja az előbb leírt procezzust. Hogy a hűtőesőrendszert körül folyó víz hőmérsékét a zérus fok alá is süllyeszthessük, leszállítjuk a fagyponjtját azáltal, hogy sót adagolunk belé. Ha már most ezen zérus-fokon aluli sós vizet egy szivattyú segítségével például egy szoba vagy kamra falain vagy mennyezetén huzódó esőrendszeren át cirkuláltatjuk, előttünk áll a hűtés sematikus folyamata. A csővekben cirkuláló zérus-fokon aluli sós víz a meleget a cső falain át a kamra vagy szoba levegőjéből vonja el, mire az lehül, míg a meleget fölvevő sós víz visszahajtatja a refrigátorba, ahol újra lehülvén, ismét részt vesz a cirkulációba. Adva levén a térben foglalt levegő tömege, adott levén a térben elhelyezett anyagok átlagos melegtartalma és fajmelege, számításba vonva a sugárzás, vezetés, hiányos szigetelés, ajtók, ablakok nyitása által okozott átlagos hőszaporulatot, megállapítható egy bizonyos hőmérsék letételezéséhez igényelt csővek száma és méretei.

Feledi Sándor.

(Vége következik.)

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Zürn 17 szabálya tehénistállók részére.

Zürn tanár az „Allgemeine Centralzeitung für Thierzucht“ III. évfolyamának 13. számában a következő 17 szabályt írja le tehénistállók részére:

1. Tehenekkel durván bánni, őket ostromozni, bottal vagy fejszékekkel verni tilos. Valahányszor az állatok felé közeledünk, nevükön kell szólítani őket. Disznókat nem szabad tehénistállóban tartani.

2. Az ablakokat gyakran kell mosni, tisztogatni; hasonlóképen az istállólámpákat tisztán és rendben kell tartani.

3. Az istálló szellőztetését ablakok, szellőztető nyílások, esetleg az ajtók kinyitásával kell eszközölni, az istállóban mindig friss levegő legyen.

4. Az istálló hőmérséklete ne legyen 12° Reaumur-nél vagy 15° Celsius-nál melegebb. Minden istállóban a falon, ott, hol legegyszerűsebb a levegő, tehát nem az ajtók, ablakok mellett, hőmérő függjön. Mindig arra kell törekedni, hogy inkább hidegebb, de tisztább, mint melegebb, füledt, tisztátalan legyen az istálló levegője.

5. Ahol olesón kapható, turfával való almozással száraz és jó almot s tiszta levegőt nyerhetünk.

6. A tehénistállót naponta kétszer kell kialszítani. Az almozásnak nem szabad sohasem a fejés alkalmával történnie. A trágyát lehetőleg gyorsan szalmával kell befedni; a vizelet lefolyásáról megfelelő csatornákkal kell gondoskodni.

7. A tehén farokbojtja rövidre lenyírandó.

8. A teheneket naponta vakaróval kell tisztogatni. Nem szabad tűrni, hogy a hasuk alján vagy czombjaikon trágya vagy más tisztatlanság megtapadjon; ezért ajánlatos ezen testrészeket a szőrök lenyírása és a már fentebb említett farokszőrök kurtítása.

9. A tőgyet fejés előtt megmosva száraz, tiszta, puha, nem merev ruhával kell letörölni.

10. Fejni tiszta, száraz kezekkel kell. Ajánlatos, hogy a fejő személy ruhájának ujjait feltürje. A fejés előtt közvetlenül tisztára mosott kezeket nem szabad a tőgytörő ruhában lezáritni.

11. A tejet finom, rézrostán öntik a szállító kannákba, melyeket nem szabad az istállóban tartani. Nem ajánlatos a takarmánykama-

rában elhelyezni, hanem legezészerűbb még a szabadban állni hagyni azokat.

12. A rostát és merítő kanalat naponta alaposan ki kell tisztogatni.

13. A tejes kannát a fedél ne zárja el tökéletesen, hermetizálja; a tejet nem szabad a friss levegő behatásától elvonni.

15. Fejés után a kannákban levő tejet hideg vízbe kell állítani.

15. A tejnek nem szabad jéggé fagyania.

16. Kétféle fejés nem önthető össze mindaddig, míg mindkettő le nincs hűtve.

17. A tehénistálló kutja legfelül legalább két méternyire czeementtel vagy aszfalhtalonnal legyen kibélelve. A kutnak nem szabad az istállóban vagy a trágyadomb szomszédságában lennie.

Z. A.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

607. kérdés. Melyik előnyösebb, a tiszta szimmentháli vagy pedig a Kuhland-szimmentháli keresztezés, fejlődés, hizékonyosság és tejelőképességre? K. D.

608. kérdés. Lehet e összeapított vagy zuzott takarmányrépát polyvával keverve föld feletti zombolyai kazalban télire eltenni? Ki kell-e a kazal falát szalmával rakni vagy anélkül is ki van zárva a fal kidülése? S. S.

609. kérdés. Más takarmány híjján etethetek-e 20 drb 1¹/₂—2 éves tinóval télen át naponta 5—5 kg. réti szénát és melasszét buzaszalma szeckával keverve? Ha igen, úgy hol szerezhető be a melassze? Mennyi kell naponta egy állatnak? Vizzel kell-e hígítani? s hat hónap alatt nem unja-e meg az állat? B. L.

610. kérdés. Tavasszal nagyobb mennyiségű löhermagot vásároltam egy nagyobb budapesti magkereskedőnél, ebből elvetettem 400 hold területet és az nagyobb részt arankás. Igaz amit mintát vettem a zsákokból és megvizsgáltattam, arankamentesnek találtatott és most az összes táblák nagyobb részt arankásak. Óhajtanám tudni, vajjon követelhetek-e kártérítést a magkereskedőtől, mert nagyobb részt fel kell szántanom az arankás-lóherést. G. Ö.

611. kérdés. Szeszgyáramból a 130 méterre fekvő takarmánykamrába a meleg moslék 80 mm. belvilágosságu karmantyus csőveken tolatik fel egy szivó és egy nyomó, szivattyú segítségével, a csővek 80 cm. vannak a földszíne alatt és ezen ut alatt mintegy 15 méter emelkedést tesznek meg. A múlt évi üzem alatt több helyütt romlott meg a tömités, ilyen alkalmal a moslék a föld felszínére jött ki és a szivattyú igen nehezen működött; ezen körülményt tudattam a csőveket és szivattyút szállító céggel, ki erre a szivattyúra szerelendő szélkazánt küldött, azt állítván, hogy ennek alkalmazása mellett a tömitések többé nem romlanak meg. Daczára ennek, ha nem is oly gyakran, mint azelőtt, a tömitések romlottak. Éu erre a gyártól egy kompenzációs cső szállítását követeltem. A gyár azt állítja, hogy ez, t. i. a kompenzációs cső felesleges és elegendőnek tartja a tömitések újbóli keresztülvételét, azt állítván, hogy a tömitések még a szélkazán alkalmazása előtt lazultak meg és csak ez okból romlottak meg ennek alkalmazása után is.

Kérném tehát becses válaszukat arra vonatkozólag, helyes-e a gyár állítása és ha kompenzációs cső alkalmazatnék, szükséges-e az egész 130 méterre a csőveknek falazott csatornát építeni vagy pedig elegendő volna-e csak a kompenzációs csőnek ilyet építeni? P. E.

Feleletek.

Tiszta szimmentháli vagy szimmentháli-kuhlandi keresztezés. (Felelet 607. sz. kér-

désre.) Nekem hosszú ideig volt alkalmam kuhlandiakat tenyészteni s mondhatom, hogy ugy tejelőképességük, mint fejlődésük gyorsasága s hizodalmasságukkal nagyon meg voltam elégedve. E két fajta, t. i. a szimmentháli és kuhlandi minden tekintetben oly közel áll egymáshoz, hogy a kettőnek keresztezési terméke a szimmentháltól csak annyiban különbözne, hogy sötétebb piros-tarka színt mutatna. Daczára annak azonban, hogy a kuhlandi szarvasmarhát minden tekintetben kitünő fajtának ösmerem, még sem ajánlanám annak, aki tisztavérü szimmenthálakat is tenyészthet, hogy ezeket kuhlandiakkal keresztezze, már csak azért sem, mert az ezen keresztezésből származó utódokról nem mondhatja el, hogy azok tisztavérü szimmenthálak, hanem kénytelen mint keresztezési termékeket piacra bocsátani, a mely körülmény még az esetben is levon értékéből, ha a szimmenthálihoz teljesen hasonló is. E keresztezésnek különben azért sincs célja, mert a keresztezési termékektől semmi tekintetben sem lehet többet várni, mint a mennyit a szülők nyújthatnak s helyén való csak az esetben, ha valaki meglevő kuhlandi tenyészetét a divatosabb, keresettebb szimmenthálira akarja átváltoztatni. Végül e keresztezés azért sem ajánlható, mert nálunk, különösen a Felvidéken a kuhlandi meglehetősen diszkreditált fajta s a gazdák még keresztezési termékéhez sem szivesen nyulnak. A múlt század nyolczvanas éveiben ugyanis a Felvidéken meglehetősen el volt terjedve a kuhlandi, de az akkor terjedőben levő ragadós tüdőlob miatt felhagytak tenyésztésével, mert ugy látszott, hogy e betegség iránt különös hajlammal bír. Mindezekből kifolyólag jobb a tisztavérü szimmenthálak tenyésztésénél megmaradni. —csy.

Takarmányrépa zombolyázása. (Felelet a 608. sz. kérdésre.) Főlapított vagy zuzott répát polyvával keverve csak akkor lehet föld fölötti zombolyai kazalba rakni, ha szalmafallal fogjuk körül a leendő kazal helyét, s ha ebbe rakjuk a takarmányt. A szalmafallal kettős a rendeltetése, ugyanis a répa kidőlését akadályozza, s azonkívül fagy ellen oltalmazza azt. Csakhogy ez oly konzerválási módja a répának, melyet szabályszerű viszonyok között egyáltalán nem ajánlhatunk, mert a répa hasonlíthatatlanul többet veszít a zombolyai kazalban, mint midőn szokásos módon prizmában telettjük; ha pedig bizonyos okok miatt mégis kénytelenek lennénk a répát besavanyítani, akkor nem a zombolyázást, hanem az elvermelést választanánk. Mi különben csak két esetet tudunk, a mikor a répa besavanyítása indokolt, s ezek egyike az, ha ősszel megfagy, mely esetben elrothadna a prizmában, a másika pedig, ha annyi répánk termett, hogy nyáron is óhajtuk etetni, de utóbbi esetben is csak a nyári szükségletet savanyítvánk be, míg a téli prizmában helyeznénk el.

Talán nem lesz érdektelen, ha megemlítjük, hogy egyes német gazdák besavanyított répara alapítják a fejőstehenek nyári etetését, s ezért annyi takarmányrépát természetnek, hogy egész évben legyen répájuk. Ezek következőkép savanyítják azt be. Oly helyen, a hol nem kell fenékviztől tartani, 2 méter mély, 2—3 m. széles és szükség szerinti hosszúságu vermet ásának, s a verem két végét lejtőre készítik, hogy szekérrel végig lehessen rajta járni mert azzal a répa lerakása s tiprása van megkönnyítve; a répát pedig nem aprózzák fel, hanem egészben hordják a verembe, s csupán csak a nagy répát vágják felületesen szét, a mi tiprás közben ásóval vagy S késsel történik; hogy továbbá a répák közötti hézagok jobban kitöltődjenek, répalevelet, árokpartokon kaszált füvet vagy más hulladéktakarmányt rétegeznek a répa közé. A répa alapsabb aprózását azért mellőzik ezek a gazdák, mert tapasztalásuk szerint így is jól konzerválódik a répa, s mert ősszel ugyanis annyi a gazdának a dolga, hogy azt se tudja, mibe fogjon előbb. Így teli rakják a vermet, s

vagy 1
főnt a
legcske
tenek a
befődel
hogy az
savanyí
nyáron
s csak
hézsege
kissé s
nyire
előtt
nagy o
„Közle
mányla
arról
ban a
savany
munkát
is nyer
ják be
M
sz. kér
nagyon
sem ál
szét ne

A
tinókna
takarm
is, hog
buzasz
a melá
sünk v
300 kg
lasszév
1000
több,
tudják
kg. rep
napont
1000
fejlődő
elég is

A
nehézs
melass
fogva
Kecske
czukor
lesz cz
„Magy
hez” is
V. Bál
czukor
„A me
vecske
etetés

A
tani k
szalma
azt nel
vizben
annyi
haszná
szeck
sem u
kezőleg
ha az
akkor

F
sz. kér
megpro
lépni
szembe
valamit
módon
vizsgá
gálati
nélkül
lesz ez

A
rületn
helytel
minta

vagy 1,5 méternyire föléje is rakják a répát, főt a legkisebb répákat helyezve el, mert ott legcsekélyebb a nyomás. Ezután polyvát hintenek a répara, s végre $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ m. vastagon beföldelik azt. Ezek a gazdák azt mondják, hogy az esetelt egyszerű eljárás szerint besavanyított répa, melyet teheneikkel egész nyáron etetnek, mindvégig kifogástalan marad, s csak az évése okoz a tehenekek némi nehézséget, mert az egészben besavanyított répa kissé szívós és nehezen rágható, de ezen többnyire úgy segítenek a gazdák, hogy etetés előtt kiszedik az egész répákat valamint a nagy darabokat, s répavágón aprítják fel. A „Köztelek” idei 6 számának „Burgonya takarmányliszt” című közleményében különben arról is megemlékeztem, hogy Németországban a burgonyát is egészben kezdik most besavanyítani, mert azzal nemcsak hogy sok munkát takarítanak meg, de jobb takarmányt is nyernek, mint midőn felaprózva savanyítják be.

Melasszeetetés tinókkal. (Felelet a 609. sz. kérdésre.) Mint minden más állat, a tinó is nagyon hálás a melassze iránt, s ezért semmi sem áll utjában annak, hogy 1—1 kg. melasszét ne etessünk a 1,5—2 éves tinókkal naponta.

Azonban tekintve azt, hogy a kérdéses tinóknak még sokat kell nőniök, amire főleg a takarmányfehérje képesíti őket, s tekintve azt is, hogy fejenként 5 kg. rétszénán kívül csak buzaszalmát kapnak, szükségesnek tartjuk, hogy a melasszén kívül némi olajpogácsát is etessünk velük, mert ha a tinók átlagos súlyát 300 kg.-nak vesszük, a széna, szalma s melasszéval legfeljebb 1 kg. fehérjét kapnának 1000 kg. élősúlyra, ez pedig csak kevéssel több, mint amennyivel fehérjeegyensúlyban tudják magukat tartani. Ellenben ha csak $\frac{1}{2}$ kg. repezopogácsát szánunk is egy-egy tinóra naponta, máris 1,4—1,5 kg.-ra emeljük vele az 1000 kg. élősúlyra eső fehérjét, ami a lassan fejlődő magyar-erdélyi tinóknál rendszerint elég is.

A melassze beszerzése nem jár most nehézséggel, mert a cukorgyártás s így a melassze nyeresé is már javában folyik, minél fogva valamennyi gyár bővelkedik benne. Keeskeméthez talán a hatvani s a mezöhegyesi cukorgyárak vannak legközelebb s ezért onnét lesz czélszerű a melasszét hozatni. Esetleg a „Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületéhez” is fordulhat, melynek irodája Budapest, V. Bálvány-utca 2. sz. Ugyanitt, de az egyes cukorgyáraknál is ingyen kapható továbbá „A melassze mint takarmány” című könyvecske, mely alaposan foglalkozik a melassze-etetés ismertetésével.

A kérdéses esetben természetesen higítani kell a melasszét, mert a tinókkal sok szalma etetendő, ha pedig izletessé akarjuk azt nekik tenni, akkor bőségesen kell a szalmát vízben oldott melasszéval leöntenünk. Ezért annyi vizet tanácsos a melassze feloldására használni, amennyi folyadékot könnyen tud a szeeskvá vágott szalma felinni. Télen soha sem unja meg a marha a melasszét, sőt ellenkezőleg télen nehéz azt róla leszoktatni, de ha az állat tavasszal zöldtakarmányt kap, akkor nem kívánja többé a melasszét.

Elarankásodott lóherés. (Felelet a 610. sz. kérdésre.) Lóherésének elarankásodása miatt megpróbálhatja ugyan kártérítési követeléssel lépni fel a vetőmagot szállító kereskedővel szemben, de még per utján is alig fog nyerni valamit, mert a szállított heremagot valamely módon — megmintázták, arankatartalomra megvizsgáltatta és — mint állítja a kedvező vizsgálati eredmény alapján — minden kifogás nélkül átvette és el is vetette. Különben legjobb lesz ezen ügyben ügyvédje tanácsát kikérni.

A hiba okát a mintavétel körüli szakszerűtlen eljárásban keressék: ha a mintavételt helytelenül és felületesen eszközöljük s a vett minta nem képezi a megmintázott árunak jó

átlagát s emellett kevés is, igen könnyen megeshetik, — ha arankás is az áru, — hogy a mintába egy szem arankamag sem kerül. Így azután a magvizsgáló természetesen nem is találhat benne arankamagot s a mintát arankamentesnek nyívanítja.

A 400 holdra vásárolt here vetőmagját érdemes lett volna mindjárt a kiválasztás alkalmával, azon bizonyos „nagy budapesti magkereskedőnél” a raktárban megmintázni és megvizsgáltatni. Ez nem ütközött volna semmi nehézségbe, mert Budapesten is van magvizsgáló állomás.

Az ezen dolgokban járattalan vetők tájékoztatásáért az esetleges kellemetlenség és kár elkerülése céljából azt tanácsoljuk, hogy valamely áru megmintázásánál a következőket tartsák szem előtt:

Az arankavizsgálathoz lehetőleg szabályszerű minta küldendő be. Ezen minta úgy készül, hogy a megvizsgálendő magból $\frac{1}{2}$ méter-mázsányi mennyiség (mely minden egyes zsák felső, alsó és középső részéből vétetett) egy szűkebb lyuku (20-as szövetű) rostán átrostáltatik és az így nyert összes rostaalj küldendő aztán be a magvizsgáló állomásra. Az így módon készült minta csekély súlyánál fogva postán könnyen szállítható és mégis a vizsgálat megbízhatóságának szempontjából olyan értékű, mintha tényleg $\frac{1}{2}$ méter-mázsányi mag vizsgálatot volna meg, mert az arankamag (jóval apróbb lévén mint a heremag) a rostaaljba kerül. Ügyelni kell azonban a rostálásnál, hogy a rostába egyszerre csak annyi magot öntsünk, hogy az a szita-felületét csak egy rétegben fedje; mikor ez átrostáltatik, kiöntjük s ismét csak ennyit öntünk a rostába. A rostaalja gondosan ügyelve úgy folytatjuk, míg az egész minta átrostáltatik. Ha egyszerre sok magot öntünk a rostába, az arankamag könnyen eltánczol köze s nem hull át a rostaaljba.

Póteső moslékszállításra. (Felelet a 611. számú kérdésre.) A szóban forgó kérdésben hiányzik a kompenzációs cső mibenlétének közelebbi meghatározása. Nem ismerjük a szeszgyárak olyan berendezési rendszerét, a hol kompenzációs erőre, mint különleges hivatású géprészre szükség volna. Ezért természetesen arra a föltevésre jutunk, hogy a kompenzációs cső a kérdéstevő szeszgyárban egyszerűen oly póteső, a mely az eredeti moslékvezető cső hiányos állapotában a mosléket van hivatva a takarmánykamrába vezetni. Ily cső alkalmazása pedig végleges megoldásul a leirt üzembazárban nem tekinthető, egyrészt azért, mert értéke semmiképen nem felel meg egy jó moslékvezető hasznavehetőségének, másrészt, mivel a moslék tovaszállítását ennek szokásos egyszerűségétől megfosztja. Ez okból egy minden tekintetben megfelelő eredeti vezetékkel való gondoskodás ajánlható egyedül! A régi vezeték helyreállítása, vagy újnak elkészítése pedig a szeszgyárat berendező cég kötelezhető abban az esetben, ha a vezeték elromlása a berendezés épségének szavatolási idejébe esett.

Hogy a régi vezeték talán aránylag rövid idő alatt mondta föl a szolgálatot, ennek következő okai lehetnek: 1. Lehet, hogy a csővek összeillesztési helyein lévő tömitések nem készültek kellő gondnal, esetleg nem megfelelő, tehát nem elég tartós anyaggal, s e hibán szélkazan alkalmazása éppenséggel nem segíthet; 2. a csővezeték kazánkölerakódások folytán eldugult, a mi kiválóan télen akkor lehetséges, a mosléknak a csővekben való hirtelen lehűtése folytán, ha a vezeték aránylag jelentékeny hosszban van a szabad levegőnek kitéve; 3. hogy a csővek gyöngék voltak.

Ez okok egyszerűsége kifejezik ellentétükben a jó vezeték kellekeit. Állítsák az elő erős csővekből, frissen készült miniumos-köcsös tömitésekkel s lássák el a vezetékét kívülről legalább ott, hol a külső hőmérséklet igadozásainak ki van téve rossz hővezető-szigetelő réteggel, a miyennek az egyszerű szalmaköteles

fonatot ajánlhatjuk. A hirtelen lehűlés ellenében a körülfalazás is védi a vezetékét, de mindenesetre költségesebb a szalmakötegetésnél. Ily irányu alaposág betartása mellett szélkazan alkalmazása teljesen fölösleges fölszivattyúzáskor.

Sz. L. dr.

Szövetkezetek és gazdakörök.

A Magyar Gazdaszövetség és a Hangya választmányának együttes ülése.

Nagyérdékű és ugy gazdasági, mint társadalmi szempontból nagy horderejű eszmecserén találkoztak f. hó 17-én pénteken, a Köztelek új palotájának disztermében a Magyar Gazdaszövetség és Hangya központi fogyasztási és értékesítő szövetkezet választmányának tagjai. A szövetkezeti akció erőteljes továbbfejlesztése, nemkülönben a gazdakörök szervezése volt a tanácskozás főanyaga. Az ülés során természetesen szóba kerültek a szövetkezeti mozgalmat érintő mindennemű események s az előadók fejtegetéséből kiderült, hogy a szövetkezeti eszmének kevesebbet ártnak a sopronihoz hasonló nyílt kirohanások, mint az a titkos aknamunka, a melylyel a szövetkezés érdekelt ellenségei a kisemberek talpraállítására fáradságos munkájának gáncsokat vetni iparkodnak. A fogyasztási szövetkezetek ellen Sándor Pálék tervszerű hajsztát indítottak s oly nagy a befolyásuk, hogy például az italmérsi engedélyek kinyerése körül a legsúlyosabb nehézségeket okozták a szövetkezeteknek. A tegnapi ülés elhatározta, hogy e visszaélések megszüntetését küldöttség útján fogja kérni Lukács László pénzügyminisztertől. Ha pedig ez nem használ, akkor a Magyar Gazdaszövetség egyik tagja a képviselőházban interpellációt fog intézni a kormányhoz.

Kulturális szempontból jelentősnek tartjuk azt a másik határozatot, melylyel Bernát István, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója, a magyar szövetkezeti mozgalom egyik legkiválóbb szellemi uttörője, megbízást kapott a szövetkezeti tanításról részletes javaslatok kidolgozására. E javaslatokat előzetes megvitatás után fölterjesztik a közoktatásügyi miniszterhez.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Gróf Károlyi Sándor a Magyar Gazdaszövetség elnöke kevéssel 4 óra után nyitotta meg a gyűlést. Jelen voltak: gróf Károlyi Sándor, Bujanovics Sándor, Bernát István, Balogh Elemér, Meskó Pál, Nérey Ödön, Forster Géza, gróf Dessewffy Aurél, Emödy József, Mezey Gyula, gróf Széchenyi Imre, Baross Károly, Sándorffy Nándor, Káger József, báró Fechtig Imre, dr. Tóth Károly, gróf Dessewffy Emil, gróf Apponyi Gyula, Kodolányi Antal, Rozemberczky Gyula, Mérei Lajos, Czocher Geiza, Bieliczky Justin, dr. Szabó Sándor, Ajtus Horváth Dezső, Rubinek Gyula, Szilassy Zoltán, gróf Zselénski Róbert, dr. Dömötör László, Buday Barna, Melczér Gyula, Hertelendi Ferencz, Wittmann János, örgróf Pallavicini Ede, Rainprecht Antal, Blaskovics Ferencz, Csillag Gyula.

Gróf Károlyi megnyitó beszédében elsőben is röviden megindokolta, hogy miért tart a Magyar Gazdaszövetség és a Hangya szövetkezet együttes ülést. A napirenden levő tárgyak olyanok, melyek mindkét országos szervezetet mélyen érintik. Majd áttért a Szövetség által a nyár folyamán tartott két ankétre, melyek hullámot vertek a közvélemény és kormányzó hatalom előtt egyaránt. Az uzsora-ankét eredménye gyanánt kell betudni azt, hogy az igazságügyminiszterium az uzsora-törvény reformjáról szóló javaslatot elkészítette s a mint Széll Kálmán miniszterelnök két nappal ezelőtt a képviselőházban bejelentette, a javaslat még az idén a Ház asztalára fog kerülni. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) Az igazságügyminiszterium által elkészített javaslat azon eszmemenetben mozog s ugyanazon nyomdokokon indul, a melyeket e terebben megtartott ankét kijelölt. Örömmel

mutatott a szónok arra, hogy az ankétnek sikerült közvéleményt teremteni ebben a kérdésben, a minek kifolyása a parlament elé kerülő uzsoratorvényjavaslat. Indítványozta, hogy az igazságügyminiszternek küldöttséggel mondjanak köszönetet a buzgalomért, a melylyel azt az eszmét felkarolta, mely eszme a mi gazdaszövetségi működésünknek is egyik sarkalatos kiindulási pontja: az *etikai irány átdomítása Magyarországon.* (Igaz! Ugy van! Helyeslés.)

Főleltem még, hogy Széll Kálmán miniszterelnök kedvezően fogadta azokat a javaslatokat, melyek a Magyar Gazdaszövetségnek a rak-tári hitel ügyében tartott ankétjén felmerültek. Ezen tanácskozmány elhatározásából memorandumot fog ez ügyben küldöttség útján Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elé terjeszteni.

Gazdaszövetségünk másik akciója, a gazdakörök alakítása is jó irányt vett a nyár folyamán. A pozsonyi gazdakongresszuson ez az eszme bizonyos lendületet vett, a szövetség tagjaitól függ, hogy e körök minél szélesebb rétegekben terjedjenek. Eddig mintegy száz gazdakör és olvasóegylet jelentkezett a Magyar Gazdaszövetség kötelekébe való főlvetelre. Kéri a tagokat, hogy az e téren való további teendőkre adjanak irányítást a Szövetség választmányának.

Örömmel jelentette az elnök azt is, hogy a „Hangya” kötelekében levő szövetkezetek egyre szaporodnak, a haladás bár lassu, de egészséges, realis irányu. Szemmel látható, notórius hibák nincsenek. A „Hangya” felévi mérlegéből is konstatálható, a haladás, — az idén többet adott el, jobbat és olcsóbban, tehát a progresszió megvan. (Helyeslés.)

Meskó Pál, a Gazdaszövetség titkára, a tett ezután rövid előterjesztést arról, hogy a szövetség elnöke által kitűzött díjak a nemesebb értelemben vett szövetkezeti szellem fejlesztése, valamint a népek gazdakörökbe való tömörülése s olvasóköri alakítása körül tevékenykedők között miként osztassanak ki s ezen díjazásoknál mely irányok veendőek figyelembe.

Gróf Károlyi Sándor: A díjak kitűzésénél az a szempont vezérelte, hogy a Hangya szövetkezeteinek élén állók az alapszabályokban nem foglalt s közművelődésre irányuló, társadalmilag hatással bíró kezdeményezésekre is lépnek, például olvasóköribe tömörítenek a tagokat, azoknak felolvasásokat tartanak s felkarolnak az egyes termények szövetkezeti értékesítését is. Az ez irányban tevékenykedőket kellene a díjakkal kitüntetni. (Helyeslés.)

Wittmann János orsz. képviselő szóval fel ezután. Abban a véleményben van, hogy az ülés egyhangulag, nézetkülönbség nélkül hozzá fog járulni az elnök propositióihoz. De lehetetlennek tartja a szót, hogy a jelen értekezlet szót ne ejtsen egy másik jelenségről, annál inkább, mert az elnök megnyitó küldöttséget javasol az igazságügyi és földmívelési miniszterekhez. Szóla ehhez hozzájárul, mert jó szabadelvű párti embernek tartja magát, de halálával tartozunk — ugymond — azon férfinak is, aki bennünket lankadatlán kitartással vezet, ez a férfiú gróf Károlyi Sándor. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) Furcsának tartja szót a mai helyzetet, hogy akkor, midőn a Hangya és szövetkezetei sok százezreket mentenek meg az uzsorától, hogy akadjanak képviselőtársaink, akik az uzsorát védik Károlyival szemben. Azt hiszem, e felett napirendre nem térhetünk, hogy az elnök álláspontját magunéva ne tegyük. (Lelekes éljenzés és taps.) Gróf Károlyinak fölsőleges bókot mondani, mindnyájan ismerjük az ő nemes törekvését, épp azért nem szükséges védeni azokat ellen az inszinuációk ellen, hogy a Hangya szövetkezeteivel tönkre akarja tenni Magyarországon a kereskedelmet. Senki sem itéli el Sándor Pál soproni fellépését jobban, mint a szót, aki látja kint a vidéken, hogy micsoda munkát végeznek a Hangya-szövetkezetek. Aradmegye 15—20 községében például 3—4 uzsorás teljesen kiszipolyozta a népet, amely egy pakli szegért 40 kr. helyett 70 krt fizet a kis és nagy Sándor Páloknak, akik tönkre teszik a népet. A szövetkezetek működése ezek ellen irányul, de ezek nem jelentik a kereske-

delmet. Mindezt azért hozta fel, hogy az ülés fejezze ki halálját gróf Károlyi Sándornak is, aki nemes törekvése közben ily indokolatlan megtámadtatásban részesült. (Hosszantartó helyeslés.)

Ezután elfogadta az ülés az elnök javaslatait s áttért a második tárgyra: hogy *miként lehetne a szövetkezetek és gazdakörök érdekében hathatósabb tevékenységet kifejteni?*

Meskó Pál: A Magyar Gazdaszövetség a nyár folyamán megindította az akeziót a gazdakörök és olvasóköri alakítására. Az eredmény eddig csekély, mindössze 101 gazdakör lépett be a szövetség kötelekébe; ezek a szövetség lapjait és kiadványait csekély tagdíj ellenében megkapják s tagjaik között azokból fölolvásokat tartanak. Ha a szövetkezetek kulturális és humánus célokra fordítják jövedelmek egy részét s igyekeznek e téren is a nép színvonalát emelni, a kormány, a közönség s idővel a szövetkezetek ellenségei is más szemmel fogják az akeziót nézni, a soproinhoz hasonló kirohanások pedig hatástalanok lesznek.

Gróf Dessoffy Aurél szervező összefüggést keresne az alkulandó körök és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjai: a vidéki gazdasági egyesületek között. Az alakuló körök hozassanak kapcsolatba a szövetségi nagygyűléssel.

Gróf Károlyi Sándor üdvözli a főlvetett eszmét s szintén szükségesnek tartja, hogy a gazdakörök szervezésénél s összeforranak a szövetséggel s annak valódi láncszemei legyenek, mert csak így lehet erős a gazdatársadalom lefelé s fölfelé egyaránt.

Wittmann János utal a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületének szervezetére, mely mintegy 130 főkegyesülettel van szervező összefüggésben s ezek a főkegyesületek 1—1 taggal, rendszerint az elnökkel képviseltetik magukat a központban. Hasonló nexust kellene létesíteni az alakuló gazdakörökkel is.

Szabó Sándor szerint, ha a szövetkezeti eszmének propagandát akarunk csinálni, szükségünk van a kormány támogatására is, hogy a kérdést kulturális térére átvezethessük. A szövetkezeti eszme terjedésének ma alig van akadály, csak azok foglalnak állást, akik anyagilag érdekelve vannak. Hogy mégis kézzel fogható eredmény nem mutatkozik, ennek más oka nem lehet, minthogy a mai nemzedéknek még nincs kellő érzéke a szövetkezeti eszmék felfogására, mert a köznép el van idegenítve azoktól, akik a nép javáért önzetlenül fáradoznak. Nevelni kell tehát a nemzedéket szövetkezeti eszmére. Indítványozza, kérjék fel a kormányt, hogy az iskolákban, tanítóképzőkben állítson külön tanszéket a szövetkezeti eszméknek. Baj az is, hogy a szövetkezetek, kivált a fogyasztásra alakultak, sokszor egymás ellen is dolgoznak. Sürgős szükségét látja a szót a szövetkezeti évkönyvnek is, melyben a szövetkezésre vonatkozó tudnivalók benfoglaltnának.

Baross Károly szintén azt tartja, hogy a gazdakörök alakítása elsősorban a vidéki gazdasági egyesületek hivatása; evégből értekezletre hívna össze az egyesületeket s fokozottabb működésre sarkalná.

Bieliczky Jusztin azt hangsúlyozza, hogy a gazdakörök alakítására a falvakon a papokat, tanítókat kellene buzdítani. Hallott oly megjegyzést, hogy a szövetkezeti eszmével sokan pártérből visszaélték. Ezt tagadja szót, ki ellenzéki párthoz tartozik és vele együtt sokan, a szövetkezeti vezetők közül teljes odaadással és büszkén vallják, hogy Károlyi Sándor gróf a tanítójuk. (Lelekes éljenzés.)

Akadály a gazdakörök alakításának, hogy nincs mindenütt a falun a szükséges megfelelő helyiség. A szövetkezetek vezetői volnának hivatva a gazdaköröket is vezetni, de ezek vasárnap el vannak foglalva a szövetkezetekben; harmadik ok, hogy a papság és a tanítók nem tájékozottak az agrár kérdésekben. (Ugy van!) azokat nem értik.

A *Házánk* című lap e téren, mióta szerkesztése hivatott kezébe ment át, missziót teljesít s ennek révén bejut az eszme még oly elzárkózott körökbe is. A kereszténység eszméje is kis bölcsőben nőtt fel s nagygyá lett. Szót reméli, hogy az agrárszeme is gyarapodni s erősödni fog a jövőben.

Kodolányi Antal szintén a vidéki gazdasági egyesületek kötelességévé tenné a gazdakörök

alakítását. Az egyletek élén tevékeny elnököket és szakképzett titkárokat szeretne látni, akik a gazdaköröket szerveznék. Nagy baj a gazdakörök nembánomsága, ezt kellene levetkezni.

Bernát István: A szövetkezetek akcióképességét központi szervezetben lehetne összpontosítani, melynek akadémikus jellege nem zárná ki, hogy a szövetkezetek vezető emberei a követendő esatatervre, az akezióra nézve megállapodásra ne jussanak. Igazat ad Szabó Sándornak abban, hogy az iskolákban nem ismeretik meg az ifjúsággal a szövetkezeti eszmét; a felsőbb tanintézetek tantervében sok fölsőleges dolog megvan, de a szövetkezés tanítása hiányzik.

Szabó Sándor és gróf Károlyi Sándor fől-szólása után az együttes ülés elhatározta, hogy a gazdakörök alakítására nézve a tél folyamán az OMGE. és a Gazdaszövetség közgyűléseik alkalmával együttes megállapodásra fognak jutni s a kérdést meg fogják újból vitatni. Az ülés megbizta Bernát Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját, hogy a szövetkezés tanítására nézve dolgozzon ki javaslatokat, melyeket megvitatás után a közoktatásügyi kormányhoz fognak felterjeszteni.

Ezután Balogh Elemér a „Hangya” vezérigazgatója tartott előadást.

A közhatóságok, így kezdte az előadó, a szövetkezetek működése elé számos esetben akadályokat gördítenek. A főbb akadályok az adókivetésben és az italméresi engedélyek kiadásának megtagadásában csucosodnak ki.

Az adókivető bizottságok 2—3 annyi adót vetnek ki a szövetkezetekre, mint amennyit a törvény megszab. A kereskedőkörök uton-utólen hangoztatják, hogy óriási kedvezményben van részüik a fogyasztási szövetkezeteknek, pedig ezek semmiféle kedvezményben nem részesülnek, mert az üzletrészek utáni adómentesség elenyésző csekély, alig néhány koronát tesz ki egy-egy szövetkezetnél.

Az italméresi engedélyek elvonása körül számtalan az abuzus; a pénzügyigazgatóságok szántsándékkal huzzák-halogatják az engedély kiadását a szövetkezetek részére, hogy a kereskedő jövedelmét ne csorbítsák. Sőt el is ütök számos esetben a szövetkezeteket az italméresi engedélyektől. A pénzügyminiszter felkérendő, hogy szigoruan utasítsa a pénzügyigazgatóságokat, hogy az italméresi engedélyek kiadásánál a szövetkezeteket a magánosokkal egyenlő elbánásban részesítsék s a visszaéléseket a miniszter szigoruan torolja meg.

Emödy József: Oszlja előtte szót a nézetét hogy a legnagyobb nehézség, ami a fogyasztási szövetkezetek elterjedését gátolja, abban fekszik, hogy az italméresi engedélyekhez nem juthatnak hozzá, mert a szövetkezetek ellen a pénzügyminiszterumban ellenséges áramlat uralkodik. Konkrét adatokat hoz föl, melyeket a szövetkezeti ügy egyik lelkes hive, Vetzél Sándor rudnói plébános küldött be neki. Formális hajszát indítottak Vetzél és mindenki ellen, aki a fogyasztási szövetkezeteket propagálja. Hivatkozik Sándorffy Nándor plébánosra is, aki szintén kijelentette szót előtt, hogy bizonyos tervszerűséggel iparkodnak a pénzügyi közegek azon, hogy a fogyasztási szövetkezetek tönkrementenek. (Ugy van! Igaz!) Rudnón is annyira megy a hajsz a kis és a nagy Sándor Pálok részéről, hogy a szövetkezetek plébános nem tudván másképp segíteni, a szövetkezeti ülést a hosszunapon tartotta meg. (Zajos derűltés.)

Örömenek ad kifejezést a gazdakörök szervezése eddigi szép eredményén. Azonban figyelmezteti a választmányt arra, hogy a fogyasztási szövetkezetek sok községben nem alakíthatnak gazdaköröket, részben azért is, mert hiányzik a vezető intelligencia. Pártolja az indítványt, hogy a földmívelés- és pénzügyminiszterhez küldöttség járjon el a Szövetség nevében, mely küldöttség előadná mindazokat a nehézségeket és visszasságokat, melyeket az italméresi engedélyek kiadása körül tapasztaltak.

Sándorffy Nándor tükördarabokat mutatott be a szövetkezeti életből. Szótólak föl-dolga volt, hogy a szövetkezetnek mindjárt megalakulásakor italméresi engedélyt igyekezett szerezni és azzal utasították el, hogy *mint erkölcsi testület italméresi engedélyt a szövetkezet nem kaphat.* Ugy játszották ki ezután ezt a nem törvényes alapon álló hatósági véleményt, hogy egyik ügybuzgó

igazgatósa
gedélyt.

Egy
nyitrai ga
engedélye
nyitra meg
szakaszig

Szót
megbántar
ták, de
akció mag
lidérczny
gokra, d
semmit.
bótrányos
hogy a fog
a hajsz.
ha ez tov
vesztik a
működést

Gróf
szolgálato
okmányok
relmeket s
napirende
tenek ben
el az, ho
szívós m
idejüket
Isten áldá
nyozza, h
fölsorolt,
Szövetség

Szabó
kérdéshez
délyt meg
utján még
Blas
Bujó
nyal járul

M
megdöb
Sándorfi
amelyek
letén a
terjedés
azoknak
zendő m
ülés me
az elnö
módon
mására
zék. Ha
ség egy
láció a
(Helyesl

Csill
lása után
elfogadta.

Mai

Interpelláció
teréhez, a
II. országos
Szövetkezet

A melassze

Dánia baron

A hűtőgép

Zürn 17 szá
Levélzék
Vegyesek.
Kereskedelem

Megb
miniszter
vármegye
lakost, Bács
Károlyi dur
járására r
bizta meg.

Az C
Magyar Ga

igazgatósági tag részére kértek italmérsi engedélyt.

Egyebek mellett felhossa a szóló egy nyitrai gazdag tőkés esetét, akinek az italmérsi engedélyt a hatóságok a miniszteriumtól le a nyitramegyei pénzügyigazgatóságig és szemlést szakszig három nap alatt elintézték.

Szóló nem akarja a pénzügyi hatóságokat megbántani. Ezek őt mindenütt szívesen fogadták, de közölték vele, hogy a szövetkezeti akció magasabb politikai szempontból mintegy lidércnyomásként nehezedik az illető hatóságokra. de ezek köztve vannak, nem tehetnek semmit. Fölhozott ezután egyéb nyitramegyei botrányos eseteket is, amelyekből nyilvánvaló, hogy a fogyasztási szövetkezetek ellen tervszerű a hajsza. Kéri az ülést, tanácskozzék erről, mert ha ez tovább így megy, a lelkes emberek elvesztik a kedvüket a szövetkezetekben való működéstől.

Gróf Széchényi Imre: Az előtte szóló nagy szolgálatakat tett a szövetkezeti ügynek, hogy okmányokkal támogatva elmondta azokat a sérelmeket s visszaéléseket, amelyek Nyitrában napirenden vannak s amelyek fájdalommal érintenek bennünket, de részben örömmel is tölthet el az, hogy vannak a szövetkezeti eszmének szívós munkásai, akik a nehézségek dacára idejükkel áldozzák a szövetkezeti eszméért s az Isten áldása nem is fog elmaradni. Azt indíttványozza, hogy az eseteket, amelyeket előtte szóló felsorolt, okmányokkal igazolva terjessze fel a Szövetség elnöksége a miniszteriumhoz.

Szabó Sándor: Szakszempontból szól a kérdéshez. Ha a hatóságok az italmérsi engedélyt megtagadják, a szövetkezetek főlebbeszés utján mégis megszerezhetik.

Blaskovich Ferencz felszólalása után

Bujanovics Sándor a következő indítvánnyal járul az ülés elé:

Mondja ki az ülés határozatilag, hogy megdöbbenéssel hallotta mindazokat, amiket Sándorffy és Emődy tagtársak előadtak és amelyek bizonyítják, hogy Nyitramegye területén a különböző hatóságok a szövetkezetek terjedését nemcsak rossz szemmel nézik, de azoknak működése elé minden néven nevezendő akadályokat gördítenek. Mindezt az ülés megdöbbenéssel véve tudomásul, felkéri az elnökséget, hogy neki alkalmasnak látszó módon ezen eljárásokat a miniszternek tudomására hozza és orvoslást szerezni igyekezzék. Ha ez nem sikerülne, akkor a Szövetség egyik tagja a képviselőházban interpelláció alakjában hozza föl ezen sérelmeket. (Helyeslés.)

Csillag Gyula és Balogh Elemér felszólalása után az ülés Bujanovics Sándor indítványát elfogadta.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Interpelláció Budapest székesfőváros polgármesteréhez, a fővárosi vásárpénztár ügyében.	1657
II. országos mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban.	1659
Szövetkezetek és gazdákörök.	1663
Takarmányozás.	
A melassze mint takarmány Belgiumban.	1659
Baromfityénésztés.	
Dánia baromfityénésztése.	1660
Gazdasági gépészet.	
A hűtőgépek és azok alkalmazásáról.	1661
Allategészségügy.	
Zürn 17 szabálya tehénistállók részére.	1662
Levelszekrény.	1662
Vegyések.	1665
Kereskedelem, tőzsde.	1666

Megbízások. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Grigely János námesztői lakost, Arva vármegye námesztői, dr. Radics Elek bácsalmási lakost, Bács-Bodrog vármegye bácsalmási, Gemesi Károly dunaadonyi lakost, Fejér vármegye adonyi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízza meg.

Az OMGE. új ülészaka. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet ezideig a pozsonyi

kiállításal járó munkálatok foglalkoztatták, ez az oka annak, hogy az őszi ülészak későn veszi kezdetét. Az első ülés e hó 23-án lesz az építési bizottság tartja, 24-én pedig a számvizsgáló bizottság ülésezik. Még e hónapban tanácsulést is tart az OMGE — az évi közgyűlés azonban december hó előtt nem igen lesz. A tisztikar az időszert az OMGE, valamint a szövetség évkönyvének összeállításán fáradozik, a mely beszámolója lesz az egyesület valamint a szövetséges gazdasági egyesületek egy évi munkájának.

A nagyváradi országos iparosgyűlés. A nagyváradi kereskedelmi csarnok dísztermében f. hó 18., 19. és 20-án tartotta tanácskozását a VI. országos ipartestületi gyűlés, amelyen 247 ipartestületnek 438 tagja volt jelen. Az iparosok ezen kongresszusát szívesen üdvözöljük, mint az iparos közvélemény olyan megnyilvánulását, amely hivatva van ezeket a fontos érdekeket az élet szükségleteinek megfelelőleg képviselni. Az előterjesztett javaslatok és határozatok az iparosság javára szolgálnak és őszintén kívánjuk, hogy közzgazdaságunknak ezen fontos termelő tényezője munkájának és fáradságának gyümölcsét meg is találja. Bertsey György, a nagyváradi ipartestület elnöke üdvözölte a gyűlés tagjait, akik Thék Endrét választották meg az országos gyűlés elnökévé. Thék hosszabb beszédben köszönte meg ezt a kitüntetést, rámutatott arra, hogy a középosztály részben elveszett, részben veszendőben van és hogy ezt a pusztítást közönyösen nézi a társadalom és a kormány. Pedig a nagy nemzeteket az ipar- és kereskedelem tette nagygyá. A magyar iparosoknak fölajdulása nem is ipari, hanem nemzeti érdek. Kenyér kell a népek és azt csak az ipari és kereskedelem adhatja meg, de ez is csak akkor. ha minden baját sürgősen orvosolják. Végül Isten áldását kéri a tanácskozásra. A beszédet nagy tetszéssel fogadták, azután megalakították a tisztikart. Alelnökök lettek; Bertsey György és Deil Jenő; Gelléri Mór főjegyző; jegyzők: Horváth János dr., Edvi Illés László. Kiss Ferencz, Sarkadi Lajos, Soltész Adolf dr., Tóth Kálmán, Pülsi István; háznagy Szilágyi Ernő lett. Gelléri Mór előterjesztette Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyben biztosítja a gyűlést legmelegebb érdeklődéséről és tudatja, hogy képviselével Abonyi Emil miniszteri tanácsost bízza meg. Ezután a gyűlés díszelnökeivé Zichy Jenő grófot, Abonyi Emil miniszteri tanácsost, Beöthy László főispánt, Rimler Károly polgármestert, Barabás Béla országgyűlési képviselőt választotta meg.

Az ügyrend megállapítása után Gelléri Mór előterjesztette az V. ipartestületi gyűlésről szóló beszámolót, amelyet a közgyűlés tudomásul vett. Ezután áttértek a napirendre. Gelléri Mór az önálló vámterület létesítése dolgában terjesztette elő határozati javaslatát, melyet a gyűlés egyhangulag elfogadott.

A délutáni ülésen, melyen Deil Jenő elnökölt Achim János (B. Csaba) az ipartörvény módosítására vonatkozólag terjesztett elő javaslatot.

Az iparosok országos gyűlésének második napján Kiss Ferencz határozati javaslatot terjesztett elő, amely kimondja az Országos Ipartestületek Szövetsége megalakítását. Bemutatták az alapszabálytervezetet is, amelyet Edvi Illés László referálása alapján elfogadtak.

Ezután Deil Jenő határozati javaslatot terjesztett elő a házalás és a vándorügynökök megrendszabályozásáról. Kívánja, hogy házalni csak hazai iparcikkkel lehessen és ott, ahol a viszonyok kívánják, meg is lehessen tiltani; egyazon községben egy házaló félévénként egyszer huszonnégy óráig házalhasson. A javaslatot elfogadták, szintugy elfogadták Deil Jenő másik határozati javaslatát is, amely a vásárugyek rendezését sürgeti.

Horváth Jánosnak az adóreformra vonatkozó határozati javaslatát egyhangulag, vita nélkül fogadták el. Ez a javaslat sürgősnek

mondja azt, hogy a mai adórendszert a progresszív, egységes jövedelmi adó alapján reformálják. Horváthnak másik javaslata, amelyet szintén elfogadtak, a választási törvény módosítását sürgeti, hogy minden iparigazolvánnyal és üzlettel bíró iparosnak választójoga legyen.

Kreutzer Balázs az iparoktatás rendezéséről szóló határozati javaslatot nyújtott be, a melyet elfogadtak.

Az ülés harmadik napján az iparszövetkezetekről Horváth János dr. referált. Előadta, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet megvalósította azt a rendszerét az ipari szövetkezeteknek, melyet a korábbi ipari kongresszusok kijelöltek. Ez alapon a központ 123 ipari szövetkezetet létesített, melyekben 15.000 iparos egy millió értékű üzletrészt jegyzett, ezekre a központ két millió korona hitelt nyitott az ipari szövetkezeteknek; a kereskedelemügyi miniszterium pedig eddig félmillió korona állami segélyt és még ugyanennyit adott a központ s így az ipari szövetkezetek kerek számban négy millió korona fölött rendelkeznek. Előadó kifogásolja az ipartestületek közönyét a szövetkezetek iránt és föl hívja őket erőlyesebb közreműködésre; ellenben kiemeli a kereskedelmi és iparkamarák hasznos támogatását, végül az állami segélyek felemelését tartja szükségesnek. A javaslatot elfogadták.

Az iparos érdekek hatályosabb képviselőtől a kongresszus éber figyelmé mellett Madary Gábor tartott lelkes előadást.

A közszállítások kérdését és az iparpártolásra vonatkozó javaslatot Kreutzer Balázs ismerteti. Szóló szerint az iparpártolás földadata három tényező közt oszlik meg. E három tényező: az állam, a társadalom és maguk az érdekelt iparosok.

A javaslatot elfogadták.

A tisztességtelen verseny kérdését Putnoky Antal (Miskolcz) ismertette. Az ipartörvény 58-ik §-át szigorítani óhajtja.

A javaslatot elfogadják.

A betegsegélyezési törvény módosításáról Tóth Kálmán (Debreczen) tart előadást. A kongresszus sürgönyileg üdvözölte Ling Lajos kereskedelemügyi minisztert és Zichy Jenő grófot.

A vegyes indítványok során említésre méltó Barabás Béla orsz. képviselő indítványa, aki a képviselőházban ipari bizottság alakítását sürgeti.

A hozott határozatok végrehajtásával az elnökség és a bizottság bizatnak meg.

Gazdasági szakismeretek terjesztése.

Mindenki tudomással bír a földmívelési miniszter urnak azon lelkes nagyszámu munkálkodásáról, amelyet a legutóbbi években a gazdák szakismeretének és gazdalkodási módjainak terjesztése és javítása érdekében kifejtett. Mint örömmel értesülünk, az ez évre elkészített programból nem kevesebb, mint 232 községben 1-3 hónapra terjedő gazdasági kurzusok lesznek, a melyekben azon községben leginkább megfelelő gazdasági üzem rendszeres tanítás tárgya lesz. 70-nél több tanfolyam, mint a múlt évben. Lényegesen több azon községek száma, a hol sorozatos előadások fognak tartatni. 500 községet vontak be az idén a gazdasági egyletek, melyekben közel 3260 előadás tartatik, miután — és ez is az elért sikert igazolja — mind több község kérte, hogy ő róluk se feledkezzenek meg. Ezek a sorozatos előadások, is öt-hat gazdasági előadásra szorítkoznak s egészen arra céloznak, hogy a hallgató hiszgaszda a nekik jövedelimesebb gazdalkodási módok követésére buzdíttassanak.

A gazdasági kurzusok sorozatos előadások mellett ez idén 330 községben háziipari kurzusok is lesznek. Tehát 210-zel több kurzus, mint a múlt évben. A háziipari kurzusok helyét nagy körültekintéssel a gazdasági egyesületek hozzák javaslatba és pedig ott, ahol a nép hajlama e foglalkozás felé hajlik, ahol a megkívántató nyersanyag kéznél van. Célja a mezőgazdaság körében használható tárgyak készítése s olyanok forgalomba hozása, melyek

Nálunk takarmányzikkék jó keresletnek örvendtek és jelentékenyebben emelkedtek: a főzikk búzában ellenben, aránylag mérsékelt maradt a forgalom és az árak csak jelentéktelen változásoknak voltak alávetve.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük.
Búza szilárd hangulatban indult, a malmok kereslete élénk volt és a múlt heti emelkedő irányzat az első üzleti napon folytatódott. Egy helyben levő szerb buzarakománnyal eladása azonban hirtelen irányváltást idézett elő. A csökkenő határidőpiac a malmokat tartózkodásra ösztönözte, a forgalom tetemesen gyengült és a birtokosok árengedményekre voltak kényszerülve. A kínálat ezzel azonban nem lett bővebb, a hozatalok is mérsékelt maradtak és malmaink így ismét nagyobb beszerzésekre voltak indítva, melyeknél nemcsak a beállott árvesztés volt ismét pótolható, hanem 10 fillérrel magasabb árak is jegyezhetőek. Különösen finom aczélos búzákat részesülnek előnyben és teljes áron fizetik. A heti forgalom 180.000 mm., a heti hozatal összege 166.000 mm., melyből 23.000 mm. ment tovább.

Rozs e héten is csak gyengén volt kinalva, míg a kereslet egy helyi fogyasztás, mint elszállítási czélokra élénk volt. Jobb forgalom mellett az irányzat állandóan szilárd volt és az árak jótartottak. Minőség szerint budapesti paritásra 12.40—12.90 k-ig készpénz fizetéssel, helyben pedig 13.10 k-t fizettek 3 óra. Nyiri származékok iránt a kereslet szintén jó volna, a kínálat azonban hiányzik. Debreczen-Nyiregyháza paritásában inkább névleg 11.80—12—K-ig jegyzünk.

Arpa (takarmány- és bántolási czélokra) ugyancsak szilárd irányzatú. Hízalók éppúgy mint gyárosok jó érdeklődést tanúsítottak és 10—12 fillérrel magasabb árakat fizettek. Minőség szerint 10.60—15.5 k-ig fizettek helyben, illetve Kőbányán Erőteljes szemű árúért néhány fillérrel ezen felül is fizettek. Malta- és sörárpaiban az üzlet továbbra is csak jó minőségű, erőteljes, de azért enyhe minőségű árura szorítkozik, melyből egy tisztavideki, mint felvidéki áru teljes multi-heti áron talált elhelyezést. A könnyű minőségű áru el volt hanyagolva. Jobb tisztavideki árpáért 12—13.50 k-ig, felvidéki merkantil árúért 12.40—13 k-t, jobb és finom árúért 15 k-ig, fizettek állomásokon átveve.

Zab gyengébben van kinalva és a hozatalok is csökkentek. A kereslet ennek ellenében élénkebben alakult és így habár mérsékelt forgalom mellett az árak további 20 fillérrel emelkedtek. Szín és tisztaság szerint az elkelt körülbelül 3000 mm.-ért 12—12.60 k-ig fizettek helyben.

Tengeri ugy hízalók részéről, mint elszállítási czélokra továbbra is jól volt keresve és tetemesen gyengült készletek mellett 25 fillérrel drágábban volt elhelyezhető. Helyben kocsiába téve 12.50 k-tól kezdődőleg 13 k-ig fizettek. Új tengeriben az üzlet csak nehezen indult. Deczemberre budapesti paritásában 10.60 k-ig jegyzünk.

Olajmagvak: Káposztarepe (készáru) alig volt forgalomban és 19.50—20 k. között jegyez. Határidő káposztarepe e 1903. augusztusra üzletellen csendes és inkább névleg 23.30—23.40 k. jegyzett. Lenmagért 26—27 k., vadrepceért 10—10.50 k., gomborkáért 19—20 k. fizettek helyben.

Hüvelyesek: Babban a kereslet e héten igen élénk volt, a forgalom a kínálat híján csak mérsékelt és az árak tovább emelkedtek voltak: Triőrözött apróbab Pélegházán 22.50 k., Gyöngyösi nines kínálat, gömbölyt Baja-Mohács-Zombor 18.50 k., Vácson 18, barnabab Kaloecán 13.20 k., N.-Károly 12.60 korona. Kendermag 19.50—20 helyben.

Napijelentés a gabonaüzletről.
1902. október 21.

A mai készáruüzlet a malmok jó vételkedve folytán szilárd volt. Összesen elkelt kb. 50.000 mm. kész búza, tiz fillérrel magasabb árakon.

Rozs változatlanul tartott, azonnali szállításra helybeli egyenértékre 12.70—12.95 koronát ajánlanak: helyben három óra 13.10 koronát fizetnek.

Takarmányárpaiban a vételkedv nagy, helyben 10.90—11.30 koronát ígérnek.

Zab szilárd, helyben 12.00—12.70 koronát fizetnek.

Tengeri igen szilárd, helyben kocsiára rakva 13.40 koronáig terjedő árakon helyezhető el.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1902 október 21-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községek közül 2.7 szekér réti széna, 38 szekér muhar, 30 szekér zsupszalma, 7 szekér szomszalma, 2 takarmányzsizma, — szekér tengeriszár, 24 szekér egyéb takarmány (dóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 50 zsák szecsza.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440—660, muhar 560—660, zsupszalma 300—340, szomszalma 280—280, takarmányzsizma 320—320, tengeri szár —, egyéb takarmány 620—620 zabosbüköny 600—640, dóhere —, luczerna —, köles —, sarju 500—560, szalmaszecsza 360—400. Összes kocsiszám 323. Összes súly 355300 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten elején szilárdabb irányzat uralkodott miután az egyesült szeszgyárak az árakat november—januári szállításra 2 K. emelték. A forgalom kielégítő, sőt még Bécs felé is konvenialnak az árak, miért is több tétel zárulva is lett.

Finomított szesz adózva 141.50 K., adózatlanul 42.50 K. jegyeztetik okt. jan. kötéseknél, élesztőszesz adózva 142—143 K., adózatlanul 42—43 K. kelt.

Denaturált szeszben a kereslet élénk és főleg későbbi záratokra történtek fedezési vásárlások 1 K. drágább áron 30—31 K. hordóval együtt. Kicsinyben egyes hordók 32—33 K. jegyeznek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz a szilárdabb finomítottszesz jegyzések folytán 1—2 K. drágábban lett ajánlva és több tétel 33—34.50 K. el is kelt. Exkontingens szesz szilárd és nyersáru 18.50 K. kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 37.50—38.— K.

Bécsi jegyzés kontingens nyersszesz azonnali szállításra 38.—38.40 kor. kelt el, zárlat — kor.

Frágai jegyzés adózott triplószesz —127— korona adózatlan szesz 34.50—35— korona.

Triestói jegyzés kivitali szesz magyar-osztrák 12.75—13.25 koron, német áru — 10 1/2 hektoliterje.

Budapesti heti jegyzés:	nagyban korona	kicsinyben korona
Finomított szesz	139.50—140—	142—143.—
Élesztőszesz	140.50—141.25	142.50—143.—
Nyersszesz adózva	137.50—138—	140.—141.—
Denaturáltszesz	30—31—	31.50—32.50

November—januári kötés 2 K. drágább.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül birtmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörösherepag. Az árak továbbra is rohamosan emelkednek és jelenleg oly helyzettel állunk szemben, mely az árak rendkívüli felszökését igazolja, sőt, ha még beigazolást nyer ama tény, amit eddig csak feltételeztünk, t. i. hogy Amerika kénytelen európai magot vásárolni, úgy meg a jelenleginél is sokkal magasabb árakat fogunk látni. Az is hallatszík, hogy egy előkelő külföldi czég nagyobb mennyiségeket adott el előre és most odaváló heremag hiányában kénytelen bármily áron máshol fedezni szükségletét, minek következtében tegnap vidéki honi állomáson 70 korona kínálatott 50 kilóért, a nélkül, hogy nagyobb kötésekre került volna sor.

Luczernamag. A hangulat nyugodt, a mennyiben a készen volt tétel, különösen a nagyobbak, már eladtak. Ugy látszik, hogy néhány termelővidéken nem igen sietnek a csépléssel, miután a helyzet általában olyan, hogy a magyar luczernának áresőkkenésével nincs mit tartani. — Franciaországból magasabb árak jelezteknek, a beérkezett minták elég szép minőségekre vallanak, míg ellenben az Olaszországból jött minták szerinti minőségek nem igen serkentenek üzletkötésekre. — Egyéb magfélékben a piac helyzete változatlan.

Jegyzések 50 kilóaként Budapesten:
Vörösherepag legelsőrendű ... 65—70— korona.
Luczernamag ... 54—58— "

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezete üzleti jelentése. 1902. október 21.

Hozatalok a jelenlegi idényzikkékben, különösen szőlőben, gyümölcsneműekben elég nagyok voltak s a vételkedv is ezen zikkékre nézve élénk. A gyümölcsneműektől eltekintve, a többi élelmiszerekkel az üzlet lanyha irányt vett.

Ami eladásainkat illeti: Elhelyeztünk husneműekből marhahúst 1.04—1.20 korona, borjehúst 1.10—1.12 korona árban. Vadfélék közül dálnvadnak kilogrammját 60—70 filléres árban; szarvast 40—50 fillérért, nyulnak darabját 1.60—2.40 koronáig értékesítettünk.

Tejtermékek ára a kis kereslet miatt további hanyatlást szenvedett. I. minőségű teavaj kilónként 1.70—2.00 korona, főzvaj 1.30—1.60 koronáért, túró 24—30 fillérig, trappista sajt 1.60 koronáért kelt el.

Baromfiakból az üzlet képe változatlan. Középes felhozatalok s mérsékelt vételkedv az árakon sem idézett elő nagyobb mérvű változást, rántani való csirke páronként 1.10—1.30 korona, sütni való csirke párja 1.70—2.20 korona, sovány kacsa 2.20—2.50 korona, sovány lud 4.00—4.80 korona, pulyka 4—8 koronáig kelt el páronként Vágott hízalt lid I. r. kg-ja 1.12—1.20 korona, II. rendű 0.90—1.00 korona, hizott pulyka 1.12—1.20 K. árban volt értékesíthető.

Tojásüzlettel szilárd árak, kis felhozatalok jellemzik. I. rendű áru mérsékeltlen érkezik, meszes és apadt áru nagyobb mennyiségben. I. r. friss alföldi tojást ládánként 84—86 korona, II. r. erdélyi tojást 82—84 koronás árban helyeztük el, apadt áru 74—76 koronáért kelt el.

Gyümölcsneműekből szőlő még mindig nagyobb tömegben érkezik, minőségre nézve azonban sok kívánni valót hagy hátra. Az árak nyomottak: oporto s mézes fehér 16—24 fillér, sászlá fajok 24—40 filléres árban lettek elhelyezve nagyobb tételekben. Alma, minőség s fajta szerint 12—50 fillérig kelt el kilónként, körtét 12—70 fillérig, birsalmat 10—30 fillérig adtunk el kilogrammonként.

Nagyobb szállítmány sampion gombát kgmonként 30—60 fillérig értékesítettük.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1902. október 20.

Fülhajtatt:

Magyarországból	3254 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— drb juh	— drb kecske
Összesen	3254 drb juh	— drb kecske.
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

Árak

(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).
per kgr. páronként

Elsőrendű hizott ürü	44—46 fill.	36—45 kor.
Középmínőségű hizott ürü	—	—
Legelőn javított ürü (anya)	38—43	28—35
Kisorolt kos	—	—
Szerbiai juhok	—	—
„ kecskék	—	—
Husos bárányok	—	—
Középmínőségű bárányok	—	—

Irányzat: élénk.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)
1902. október hó 20-án.

Fülhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott és legelőmarha-ban fülhajtás	Hizott marha 2963
3595	Legelőmarha(Weidev.) 632
Csontozni való marha-ban fülhajtás	Csontozni való 1652
1652	Összesen 5247
Összesen 5247	Összesen 5247
Eladatlan maradt	Nem szerint:
	Ökör 3773
	Bika 748
	Tehén 517
	Bivaly 209

Árak: (100 kilogrammonként élőszuliban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72—77	62—71	52—60
Galicziai hizott ökör	—	66—74	60—65
Tarka hizott ökör	70—85	70—78	62—69
Bikák	44—68	—	—
Hizott tehén	44—63	—	—
Legelőmarha	44—56	—	—
Csontozni való marha	44—68	—	—
Bivaly	32—46	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: az elegendő nagy felhajtás következtében a vásár lanyhán nyílt meg: az elsőrendűnél az ár 1 koronával, egyéb minőségűnél 2 koronával esett. Bikavásár szintén lanyha 2 korona árhanatással.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE!
Elismert kiténő hazai gyártmány!
1600 gözcséplőkészlet üzemben!

Czím:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gőzcséplőkészletek
2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, 16 lóerejűek.
Magánjárók
(utí mozdonyok.)
Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

Gyárilag javított igen jó, használt gőzcséplőkészletek

kaphatók: **BECK és GERGELY-nél**
Budapest, V., Váci-ut 12.

Tölgyvető makkot

megbízható minőségben szállít:

Faragó Béla
gőzüzemre berendezett magpergető-gyára
Zala-Egerszegén.

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb
Pozsonyban **aranyérem és elismerő oklevél.**

Felhívás!

Mielőtt a földbirtokos birtokaira törlesztéses kölcsönt felvesz, vagy régi kölcsönt konvertál, úgy a jutányos kamat, gyors és szakavatott lebonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösszeg elérése tekintetében érdeke, hogy alantli bankcéget, ajánlattételre szólítsa fel Czim: Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-u 19. (Eötvös-udvar) saját ház. Interurban telefon szám 25-40.

Helyesbített hajójáratjegyzék.

„Adria“ magy. kir. tengerhajózási részv.-társaság
Vezérügynöksége: **HOFFMANN S. és V.**
1902. október havában a következő gőzösök indulnak.

Fiuméből	Liverpool	Saragossa (C. L.)	1-10
„	Rouen*	Szöchenyi	1-10
„	Rotterdam	Baross	1-10
„	London ¹⁾	Ausztria	1-10
„	Rouen	Stefánia	5-15
„	Hamburg ¹⁾	Lusitania	5-15
„	Antwerpen	Szent István	10-20
„	Liverpool	Aleppo (C. L.)	10-20
„	Liverpool	Alsatian	10-20
„	Hull Newcastle o/T.	Urbinó	10-20
„	Pernambuco, Bahia	Balaton	20
„	Rio de Janeiro, Santos*	Nagy Lajos	15-25
„	London	Athenian	21-31
„	Liverpool ¹⁾	Petőfi	21-31
„	Rotterdam	Báthori	21-31
„	Rouen	Jókai	21-31
„	Antwerpen, Grimsby	Geusa	21-31
„	London 1)	Bagdad	21-31
„	Hamburg ¹⁾	Duna	21-31
„	Lissabon, Greenoch		
„	Glasgow*		
„	Hull, Newcastle o/T	Volturno	21-31
„	Bordeaux*	Kolozsvár	25/X-5/IX
„	Liverpool	Tyria (C. L.)	25/X-5/XI

1) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fentartja magának a jogot, e kikötőt nem érinteni.
A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.

Brüder Schmeichler

Wien, II., Gr. Mohrengasse No. 3.

— Alapított 1845-ben. —
Gazdasági magvak nagykereskedés és gabona-üzlet.

Import és export

Vesznek gazdáktól bármely mennyiségben kenyérmagvakat és zabot, lóhere-, luczerna-, baltaczim- és mindenféle fűmagvakat.

Magyar levelezés. 7523

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ÉS ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA--BUDAPEST.

Értekesítésre elfogad: Husmüket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajot, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

VEGYESEK.

Eladó

egy pár francia rakott kovanalombó, 48 hüvelykes, teljes hajtóművel, állványval emelőruddal Györgyei Antal tiszaszőlősgazdatisz. utolsó posta Tisza-Szöllős. 7914

Veszek

60-70 kg-os könnyű búzát, rozst és árpaállományt mint a ár megjelölésével ab Budapest vagy ab helyszínén vasúthoz szállítva. Zuckermann Ede Bpest, VIII., Tavaszmező-utca 12. 7892

Kitűnő tolókerék rendszerű vető-gépek

kerékvázoztatás nélkül.
13 soros frt 185.—
15 " " 200.—
17 " " 215.—
19 " " 230.—

Beck és Gergely Budapest, V., Váci-ut 12. szám.

Nagyobb

mennyiségű jó rostalj-buza baromflaknak való és másodikrendű árpa és cirokmag keresztek. Czim a kiadóhivatásban. 7913

Nemesi birtok

600 magyar hold Gömörben vasút, országút mellett eladó. Bővebbet Glus Barna, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 31. 7780

ELADÓ

a kistapolcsányi főhercegi uradalom falkolájában kiváló szép növényű és gyökérszerű magas és alacsony törzsű mindenféle

gyümölcsfa.

Megrendelések alóli cizme kéretnek: Jóságfőfelügyelő Kistapolcsány, Bars megye. Ugyanott téli körte, alma és szőlő kapható. 7798

A nemes kosárfűz

fokozott keresletére van szerencsém a tisztelt gazdasági közönséget felhívni, hogy **fajokban gazdag** telephelyről **6 szil** telepítés céljából rendelendő dugványokra a pontos kiszolgálás szempontjából magukat már most előjegyeztesse a feladati verseny ellenében. Zuckermann Ede, Bpest, VIII., Tavaszmező-u. 12. 7891

Veszek

2500-3000 métermázsas préselt jó minőségű **régi szénát** és 1000 1500 métermázsas préselt **rozst** vagy **buzaszalmát**. Szénáért fizetek 4 kor. 80 fillért, szalmáért 2 kor. 20 fillért, préselve 100 kg. után Budapest jözséfvárosi állomáshoz szállítva készpénz-fizetés a feladati verseny ellenében. Zuckermann Ede, Bpest, VIII., Tavaszmező-u. 12. 7891

105 hold erdő cserhántásra eladó. Scheidl Agostonnál Hatvan.

7910

A vetési idény előhaladottsága miatt a

SZÖSZÖS

bükköny

árát

19 kor.-ra

szállítom le 50 kilonként.

HALDEK

magnagykereskedése

Budapest

Károly-körút 9.

Tejvétel.

100 literen felül évi szerződésre veszek tejet; elegendő biztosíték és edényt adok. Ajánlatok mielőb kéretnek „Sürgős” elige alatt a kiadóhivatáshoz. 7855

Magy. kir. államvasutak 158917/902. CI. sz.

HIRDETMEY.

A magyar királyi államvasutak kezelése alatt álló szentes-hőmező-vásárhelyi helyi érdekű vasuton a szállítási adómentesség folyó évi november hó 20-án lejár.

E naptól fogva tehát a nevezett helyi érdekű vasutnak összes díjtételei, melyek a díjzabásban (tehát annak függvényében is) foglaltatnak, vagy a melyek kihirdetés utján díjmérséklésként életbe léptetettek, a megfelelő adópótlékkal felemelve fognak alkalmaztatni.

Budapest, 1902. okt. hó.

Az igazgatóság.
(Utánnomys nem díjaztatik.)

Vöröstarka

tinó és üszó

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Kétszobos, egyzintű jármű és beállítási ökrök szállítására alkalom. 7407

Kitűnő

friss fejős tehének

előleges jelentős után, nálam mindenkor megtekinthetők, kötelezettség nélkül. Vevő tesszőse szerint választhat **Henrik Ignác fia** Szalónak (Vasm.).

Hirdetési minden sz den sz A legki

BETÖLTEND

Kise gazdaságba gépe a bográr munká vétetik. Ajánlat Balog Gyula Pta utolsó posta Mar

Gépe kerestetik újéve gazdaságokban m voltak, szorgalmas tük küldjék biz solatnak, melye küldetnek, alant zóság P.-Béla Cséce, Nögrádr

Magtárk azonnal felvéteti tati a magyar é irásban és szábar Uradalom, Na

Beser bér gazdaságombaz. Ir. Irnok felvéte gazdaságban jár bizonyítványok mint igényel hozzám intezes vissza nem küldet stein Jakab Beser megye.

Pestmeg fekvő 1200 holdas 1903. január 1-r állás betöltendő. a gazdaság mind mőltetleg, sok év becsületes, kitart mal bíró igen e életi nős gazdál részülnelel gazd zetet végeztek. P latukat fizetési igz lőlésevel, bizony tokkal felszerelve, sza nem küldetne gazdaság intezőség cizme küldjék.

Gazdaság a szokásos pénzbe fizetés mellett a állás új évre meg kik egész éven át ható inast is köte kérvényeket biz solatokkal felszer vissza nem küldet a tiszadalmi bér mére Tisza-Dadár

Keese gazdaságunk letileg és gyakor sen képzett, a p den szakmájában tisztelet keresztk. irt ajánlatok Stras és Fialhoz Keed Tolna-Tamási, int

Tehenész kerestetik újévi fűri gazdaságba. iskolát végzett e gyakorlatl bíró e jék be kérvényel megjelölésével H uradalmi kasznár hárommegye.

Gazdas gyakornok, a ki kolát végzett és r laltal bír, keres fizetés 90 kor., sza fűtés. Ajánlatot Győr" alatt.

Gépész kerestünk 1903. jan pályázótól megkiv a mezőgazdasági gé teendőben kellő és kiváló ügyessé Szükséges, hogy heugermalom, mez villanyvilágítási ü vább a telefon ke teljesen járatos leg tok fizetési igénye lésével bizonyítván kal felszerelve, me nem küldetnek a gazdasági intezős Hatvan cizimzendők.

Kovácsms Tolna-ozorai szba január pésre kereste kovácsmester. tati, hogy az il lópatkoló legyen, finom kocsimunkát jártassággal bíró kölcsönös megállá rint fog megállapít kozók ajánlatnak bizonyítványok melyek vissza nem Uradalmi tisztartás Tolna-Ozora, küldjék

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom teremtői, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közölnek.
KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Kisebb

gazdasági gépész-kovács, ki a bognár munkát is érti felvétel. Ajánlatok küldendők: Balog Gyula Pta. Alsó-Varsány, utolsó posta Martfű. 7859

Gépész

kerestetik újabb, kik nagyobb gazdaságokban már alkalmazva voltak, szorgalmasak, józan életűek, küldjék bizonyítvány-másolatukat, melyek vissza nem küldetnek, alant címre: **Intézőség P.-Bélahalom**, u. p. Csepel, Nőgrádm. 7893

Magtárkezelő

azonnal felvétetik. Megkülönböztetik a magyar és német nyelv írásban és szóban való bírása. **Uradalom, Nagy-Vázsony**, 7886

Besenyői

bérgazdaságban egy nőten írnok felvétetik, ki a kül-gazdaságban jártas, másodéves bizonyítványok másolatát, mint igényét megjelölésével hoztam intézőndök, melyek vissza nem küldetnek. Lichtenstein Jakab Besenyő, Somogy megye. 7876

Pestmegyében

fekvő 1200 holdas gazdaságban 1903. január 1-re **kasznári** állás betöltendő. Pályázhatik a gazdaság minden ágában elhelyezkedő, sok évi gyakorlati, becsületes, kitartó szorgalommal bíró igen erőes, józan életű nő gazdatiszt. Előnyben részesülnek gazdasági tanintézet végzettek. Pályázók ajánlatukat fizetési igények megjelölésével, bizonyítvány-másolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek. Nagyleleki gazdaság intézőség u. p. Hatvan címre küldjék. 7910

Gazdaságunkba

a szokásos pénzér és conventió fizetés mellett a kovácsmesteri állás új évre megújul, pályázók, kik egész éven át egy használható inast is kötelesek tartani, kérvényüket bizonyítvány-másolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek, küldjék a tisztadai bérgazdaság címére Tiszadadára. 7836

Kecsegei

gazdaságunk részére egy elméletleg és gyakorlatilag teljesen képzett, a gazdaság minden szakmájában jártas gazdatisztet keresünk. Sajátkezűleg írj ajánlatot Strasser Józsefnél és Fialhoz Kecsege, posta Tolna-Tamási, intézőndök. 7904

Tehenészgazda

kerestetik újévi belépésre a fűri gazdaságba. Csakis szakiskolát végzett és több évi gyakorlati bíró egyének küldjék be kérvényüket igények megjelölésével Hóhn Vilmos uradalom kaszánához Fűr, Komárom megye. 7905

Gazdasági

gyakornok, ki a gazdasági iskolát végzett és némi gyakorlati bíró, kerestetik. Havi fizetés 50 kor., szabad lakás és fűtés. Ajánlatot „Kuffler B. Győr” alatt. 7906

Gépész

keresünk 1903. január 1-re. A pályázótól megkívánjuk, hogy a mezőgazdasági gépészet összes teendőiben kellő képzettséssel és kiváló ügyességgel bírjon. Szükséges, hogy az illető a hengerfalon, mezői vasut és villanyvilágítási üzemben, továbbá a telefon kezelésben is teljesen jártos legyen. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével bizonyítvány-másolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek a „Nagyleleki gazdasági intézőség” u. p. Hatvan címzendenők. 7908

Kovácsmester.

Tolna-ozorai bérgazdaságba január 1-éi belépésre kerestetik egy kovácsmester. Megkívánjuk, hogy az illető kitűnő lópatkoló legyen, azonfelül főmó koscsimunkában is teljes jártassággal bírjon. Fizetés kölcsönös megállapodás szerint fog megállapíttatni. Ajánlatok ajánlatukat a csécségek bizonyítványok másolatát, melyek vissza nem adnak, Uradalmi tisztartóság címére Tolna-Ozora, küldjék. 7850

Kerestetik

a gazdaság minden ágában jártas, több évi gyakorlati bíró nőten segédtsit. Ajánlatok: **Réthy Béla Mezővár, Pta-Kuria**, intézőndök. 7907

Gépész kerestetik

gróf Serényi János bükovezei uradalomban 1903. január 1-re, a ki a mezőgazd. gépészet összes teendőiben kellő képzettséssel bír; kívánatos, hogy az illető a villanyvilágítási üzemben jártos legyen. Fizetése évente 1200 korona és tekintélyes conventió. Bizonyítvány-másolatok, melyek vissza nem küldetnek az uradalmi ispánsághoz Bukovecz, u. p. Temes-Remete címzendenők. 7871

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdasági

intéző, avagy mint pénztárnok vagy perzentos tiszt állást keres ökleveles gazda állatorvosi praxissal rendelkező 36 éves, nős, gyermektelen kath. vallású egyén. Német származású, de úgy a magyar, mint a tót nyelvet, a mennyire a gazdaság megkívánja, bírja, ki 10 éven át mindig nagyobb uradalmakat önállóan kezelte, a melyet jó bizonyítványokkal is tud igazolni, rendelkezik továbbá tizenkét ezer korona biztosítékkal is, állást bármikor elfoglalhatja. Címe megadható a kiadóhivatalban. 7808

Molnár

nős, ki a malom felállítását és ács munkát is elvállal, conventiora állást keres. Szabó Ferencz, Sárobgárd, Fejérm. 7878

A gazdaság

összes ágában jártas, 20 évi gyakorlati bíró, nős, kis családú, 41 éves, erőes és szorgalmas, józanéletű egyén, ki egy közepes méretű gazdasági iskolát végzett, ki úgy a gazdaságban, valamint a szőlőművelésben és szőlőszőlésben is, horgászatban szakmáival bír, ugyanintén igazonyosságok kezelésében, különösen kielmével a lovak és csikók apólatását és gyógykezelésükben is nagy tapasztalattal vannak, megfelelő állást keres december hó 1-e, esetleg 1903. január hó 1-ére szerény feltételek mellett, nagyobb uradalomban mint kulcsár vagy magtárnok, kisebb gazdaságban mint ispan vagy gazdasági felügyelő, könyvvizsgáló és számadárban teljes ispan jártas, jelenleg is gazdaságban mint felügyelő-kulcsár van alkalmazva, mit jó bizonyítványokkal igazol. Szíves megkeresést kér Kvanka István, kulcsár, Álmosd, Biharm. 7898

Számtartó

nős, írn., egy gyermek atyja, ki hosszabb ideig egy belterjesen kevelt gazdaságban működött, kitűnő bizonyítványokkal és első referenciákkal rendelkezik, a könyvveliben teljes ispan jártas, mérlegképes, mielőbbi belépésre számvető vagy gazdasági könyvelői állást keres. Beszél és ír magyarul és németül. Jelenleg alkalmazva van, de állást bármikor elhagyhatja. Szíves megkeresést „**Számtartó 7727**” jel alatt kér a kiadóhivatalba. 7727

Szakképzett gazdász

nős, 36 éves, ki hosszabb időn át nagyobb uradalmakban gazdatiszt volt, 10 év óta önálló bíró, ismét gazdatiszt állást keres f. e. október 1-ére, vagy későbbi időre. Elvállalja bármely uradalmi önálló vezetését is. Az illető minden tekintetben teljesen megbízható, mire nézve a kellő referenciákkal szolgálhat. Szíves megkeresések a következő címre küldendők: Ligeti Gyula Budapest, Magyar folyam-és tengerhajózási társaságnál.

Gépész-kovács,

ki már nagyobb uradalmakban dolgozott, ugyanilyen minőségben állást keres új évre. Vizsgáim vannak condanzatoros stábil és lokomobill gépek kezeléséről. Szíves megkeresést kér Polanczev Péter, Jakabszállás, u. p. Tápó-Sáp. 7873

26 éves

ov. ref. vallású, nőten, 4 évi gyakorlati bíró szorgalmas, nem ökleveles gazdatiszt vagy, újévi belépésre állást keresek. Cím a kiadóhivatalban. 7883

Gépész-kovács

ajánkozik szerény feltételekkel, ki már volt uradalomban alkalmazva, állást a birtok bérbeadása végett elhagyta. Cím: Rabasenczyk András, Tolcsya, Zemplén. 7855

Szólész.

Pozsonyi szakiskolát végzett, nagyobb szőlészeti segédi v. megfélelő állást keres mérésékel fizetéssel. Szíves megkereséseket „**R. B. 20**” alatt a kiadóhivatalba küldjék. 7880

Egy 32 éves

izraelita vallású, nőten ember, ki kereskedelmi érteségi bizonyítvánnyal bír, magyar-német levelező, gazdaságban könyvelői, rakárnoki vagy egyéb bizalmi állást szerény igények mellett keres. Szíves ajánlatokat „**Könyvelő 400**” jelgelje alatt a kiadóhivatalba küldjék. I

Kiskora óta

mindég gazdaságban levő, a kecskeméti földmívelőiskolát jeles sikerrel végzett, erőes, nős, kiscsaládú gazda, ispani állást keres azonnali belépésre. Érti a cukorkorpa termelést, valamint komló- és dohánytermelést, állattenyésztést és állatgyógyászatot, a gazdaság minden ágából több évi sikeres gyakorlati bíró. Címe a lap kiadóhivatalában. 7875

Gazdatiszt

15 évi gyakorlati bíró, 37 éves, izraelita, kis családdal, ki a gazdaság minden ágában teljes jártassággal bír, 10 év óta egy 3500 holdas birtokot kezel Jász-N.-K.-Szolnokmegyében, a gazdaság felosztására végzett 1902. január 1-ére megfelelő állást keres. Cím: Köllner Henrik kaszár, Pusztá-Turpásztó. 7813

A gazdaság

összes ágában jártas, nős, családialan, 34 éves gazdatiszt, több évi kitűnő praxissal, ki jelenleg is felmondatlan állásban mint intéző működik, állást keres. Szíves megkeresést „**S. K.**” jelgelje alatt a kiadóhivatalba küldjék. 7877

Debreczeni

gazdasági tanintézetet végzett, jó családdal való fiatalember írmoiki vagy segédtsiti állást keres azonnali vagy későbbi belépéssel, 3 évi gyakorlati bíró, melyet nagy grófi uradalomnál szerzett „**Szorgalmas 7674**” jelgelje alatt a kiadóhivatalban. 7674

Vinczellér,

ki a topolczi vinczellériskolát jeles sikerrel végezte, uradalomban szerzett két évi gyakorlati bíró, 22 éves, nőten egyén, január elsőjére állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 7879

Földmívelőiskolát

végzett nős, gyermektelen, 38 éves, r. kath. vallású egyén, ki beszél magyarul és románul, s ki több éven át kisebb birtokot mint ispan önállóan kezelte, jelenleg egy grófi uradalomban, mint uradalmi gazda egy gazdaság vezetője van alkalmazva. A gazdaság minden ágában, dohány, cukorkorpa, tehén- és sertés, tenyésztés, hizlalás, gyümölcs-, szőlő- és erdőgazdasághoz ért. Állást a birtok bérbeadás miatt újévre változtatni kénytelen. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kérek. 7887

Gazdasági intéző,

írn., nős, 38 éves, ki eddig is haszonművelésben működött, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, ugyazinté a tejszorgászatban is; erőes és megbízható s jó bizonyítványokkal rendelkezik, mielőbbi belépésre szerény feltételek mellett állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 7887

Szent-imrei

földmívelőiskolát jó sikerrel végzett, fiatal, nőten egyén, egy és félfévi gyakorlati bíró, január elsőjére megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 7781

Kertész.

35 éves, nős, családú, a kertészet összes ágában szakképzett, u. m. dísz-, konyha- és gyümölcskertészetben, ugyazinté a konyhai zöldségek korsi hajtatásában, róza szaporításban, szőlőkezelésben, faiskálák és szőlőkezelésben alaposan jártas, beszélik magyarul, tótul és románul, jó bizonyítványai vannak. 1902. január 1-ére állást keres. Szíves megkeresések „**Állandó 7809**” jel alatt zárt leveleiben a fizetés megjelölésével a kiadóhivatalba küldjék. 7809

Kertész,

nős, családú, vinczellériskolát végzett, ki a kertészet minden ágában, ugyazinté a szőlészeten, borászatban és pinceszékelésben is tökéletesen jártas, jelenleg is egy 60 holdas gyümölcs és díszkertészetet mint főkeresztés önállóan vezet, január 1-ére állást keres. Kitűnő bizonyítványokkal és referenciákkal rendelkezik. Szíves megkeresést **L. F. főkeresztés** jelgelje alatt a kiadóhivatalba küldjék. 7788

Gazdatiszt,

38 éves, róm. kath., 10 évi gazdasági gyakorlati, a gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, mielőbbi belépésre bármely szerény feltételek mellett állást keres. Szíves megkeresést „**G. M.**” jel alatt a kiadóhivatalba küldjék. 7879

Elméletileg

képzett, kitűnő mezőgazdálkodó és állattenyésztő, 33 éves, nős, gyermektelen ispan, jelen állást újévre változtatja. Tudakozódni lehet dr. Mados Mihály u. kir. megyei állatorvos urnál Nagy-Szalontán. 7866

Tejgazdasági

iskolát jeles sikerrel végzett tehénészgazda, ki a sajt- és vajkészítést érti a több évi gyakorlati bíró, 38 éves, állást keres újévre. Szíves megkereséseket Cserői János tehénészgazda cím alatt küldjék. Zámbockon, u. p. Tura, Pestmegye. 7848

42 éves,

nős, gyermektelen erőes gazdatiszt, ki évek során át nagyobb béruradalmakban a legjobban sikerrel kezdte, jelenleg is Pestmegye egy jelesebb bérgazdaságban (tejgazdaság) önállóan működik, szerény igényekkel állást keres. Ném rendkívül jó háziaszony esetleg a kasslyi, vagy más felügyelettel elvállalná ugyaninté. 7867

Előkelő

intézet műszakilag képzett fő-titkárjelöltje elvállalná budapesti ház gondnoksgát, vagy magánpalota felügyeletet. Cím a kiadóhivatalban. 7846

Földmívelőiskolát

jelenleg végzett, némi gyakorlati, 25 éves nőten egyén gazdaságban bármikori elépéssel alkalmazást keres. Szíves megkereséseket Komáromy Rezső címre küldjék. Bajka, u. p. Alsó-Várad. 7837

Ispánnak,

külsőre nézve magtárnoknak ajánkozik oly egyén, ki már ezen szakmában jártas, több évi gyakorlati bíró, 30 éves, nős, kis családú. Marton Kálmán, Atkár, posta Vámos-Győrök, 7897

Kertész

ki nagy uradalmakban hosszabb ideig működött, a kertészet és szőlőművelés minden ágában jártas, azonnali állást keres. Cím: Máty István, Pecze-Szentmárton, Biharm. 7903

Több évi

gyakorlati bíró gazdasági gépész, ki úgy a gőzgépek, mint az összes mezőgazdasági gépek kezelésében és javításában tökéletesen jártas, amiről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, éres állást keres újévre. Jelenleg mint ilyen már 7 év óta működöm egy nagyobb uradalomban. Szíves megkereséseket „**Gépész**” jelgelje alatt Mozó-Záh, postarostante kérek. 7193

Földmívelőiskolát

jeles sikerrel f. e. végzett egyén gazda fel hozzá hasonló minőségű, nős állást keres újévre. Cím a kiadóhivatalban. 7917

Nagyobb uradalomnál gyakoronoki

alkalmazást keres egy érettségizett 32 éves r. kath. vallású fiatal ember, ki egy kisebb béruradalomban már gyakoronokoskodott, a magyar, német és tót nyelvet teljesen bírja. Cím a kiadóhivatalban. 7919

Gazdatisztnek

ajánkozik családi viszonyok miatt egy uraság fia, ki érettségizett, a gazdaság terén 3 évi önállóan szerzett gyakorlata van és a gazdasági iradalmakhoz értett, 23 éves, írn. vallású, a magyar, német és tót nyelveket szóban és írásban korrekt bírja, a legszerényebb feltételt is elfogadja. Cím: B. Pozsony-Széleskut. 7857

Tiszakálmán-falván

ispán, katolikus, 36 éves, nős családialan, intenzív gazdaságtól 16 évi gyakorlati, jó írással, 4 nyelvismerettel. Kiválóan szorgalmas egyén állást keres, leányul szerények. Cím: Tiszakálmánfalván. 7916

Gépész,

ki huzamos ideig nagy gazdaságban volt, érti a telefon javítását, vízvezeték kezelését és szerelését, valamint a gazdasági gépek kezelését és javítását, állást keres 1903. január elsőjére. 7915

Segédtsiti állást

keres földmívelőiskolát végzett, 25 éves r. k. fiatalember, aki már 5 éves gyakorlati bíró. Jó bizonyítványai és ajánlati vannak. Állást november hó végén foglalhatja el. Jártas a földművelés minden ágában, az állattenyésztésben, tehénésztben és a szőlőművelésben. Szíves felhívást kér „**F. K.**” alatt a kiadóhivatalba. 7915

ÁLLATOK.

Pozsonyi

kiállításra háromszoros díjjal nyert sárga Öringbőm tyúk utódai eladók. Vincze Jenő Jászszentlászló, Pestmegye. 7911

Rókazásra

és patkányzásra idomított dachshonok eladásra. 2 pár 1/2 éves páronkat 40 korona, 1 drb 2 éves nőstény 25 korona, 1 drb sárga him 20 kor., 1 drb fél éves him 10 korona. Cím: István János, gazdatiszt, Dégh, Antalmajor, Veszprém. 7877

Szemere Huba

Gomba-farkasdi gazdaságában

eladó:

25 darab

telivér előhasú

innthalali üsző.

Állomás:

Mende vagy Monor.

Posta: Gomba. 7784

Vöröstarka

tinó és üsző

legprimább, 1-2 esetleg 3

évesek és pedig hizlalnivaló ökrök eladására és

— későbbi szerződésre —

legelősebb árért vállalkoznak

Weiler és Eisner

— Kis-Czelli kereskedők. —

Eredeti

Rambouillet

kosok

mindenkor nagyobb

menységben, és

választékban kaphatók:

GrófHerberstein Alb.

uradalmigazgatóságánál

STRILEK, Morvaország.

Hanna vetőárpa

míg a készlet tart 100 kgként

19 koronáért kapható

vasuti állomásainktól.

Sertések-et

sorvány és hizott állap

otban a legmagasabb

napi árakon

értékesít

Grünwald Lipót

sertés-ügynök

BUDAPEST,

VII. Hunyady-tér 2.

Felvilágosítások kész

séggel adatkat díjment

esen. 7816

Valódi erdélyi tinók

és jármos ökrökkel

is szolgálhatok.

Hős,

apja Kisbér őcséce, anyja Hun-

gária, 9 éves angol telivér

mén, 174 cm. magas jogytelen

peji jutányos áron eladó. Herz-

felder Manó pusztá-pói gazda-

ságában, ivadékaí ugyaninté

megtekinthetők. 7720

Számfelettl

15 bonyhád-szimmenthali

tehék, valamint 40 hasas üsző,

nagyon szépek, eladók. Bövebb

felvilágosítással szolgálj.

Pellérdi uradalom (Baranyam.)

intézőségére. 7912

Mén,

csikó és gazdasági eszkö-

zók 4 drb erős testalkatú

telivér mén; — 1-2 éves cik-

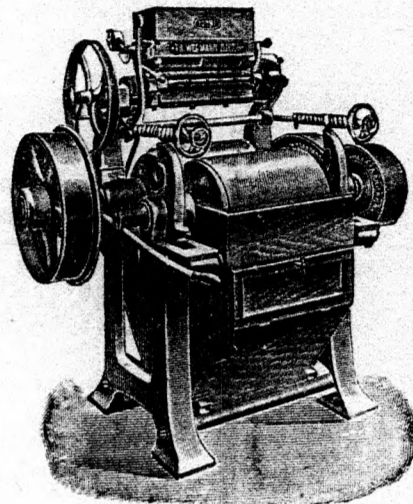
kók

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti oszlophoz forduljanak.
gőzsztantási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD

WEGMANN MALOMÉPÍTÉSZET

Budapest, II., Horvát-utca 23. szám.

SZÁLLITUNK: hengerekéket és malmi gépeket. Elvállalunk új malmok berendezését és régiéket átalakítását.

V Világhírű V 727

porcellán-hengereink, melyekből több mint 17000 dbot szállítottunk: darák és derczék kiör-lésére nélkülözhetetlenek s elő-nyekben minden egyéb gyártmányt felülmúlnak. Hengereinkkel köve-tendő egyszerűsített őrlési eljárásunkat a fenti czimen felállított mnta-malmunkban bemutatjuk és oktatjuk.

Árjegyzék ingyen.

Tervvel és költségvetéssel szolgálunk. — Számtalan elismerés és kitüntetés.

Magyar királyi államvasutak
14554/902. sz.

HIRDETMEY.

A berlin—budapest—keleti express-vonatok forgalmának megszüntetése.
A jelenleg Budapest és Berlin között hetenként egyszer közlekedő és Belgrád-on át Konstantinápoly felől és felé csatlakozással bíró berlin—budapest keleti express vonatok forgalma f. évi október hó 14-étől kezdve további intézkedésig megszüntetetik.
Ehhez képest az utolsó vonat Berlinből október hó 7-én, Budapestről pedig október hó 8-án fog közlekedni.
Budapest, 1902. szeptember hó.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

Amerikai bérmen,

Kansas Electioneer importált amerikai ügetőmén

fedezésre bérbeadó.

LENGYEL JENŐ Tápió-Ságh, (Pestmegye).

7889

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapesten,
IX., Ullői-ut 25. (Köztelek.)

Legolcsóbb és leghatásosabb trágyázás.

A Cséry-féle szemétfuvarozási és feldolgozási részvénytársaság által a fővárosi területén összegyűjtött

rostált és compostirozott szemétrágya

előnyös vegyi összetétele és dús nitrogén, phosphor és kálitartalmánál fogva ugy a

gabonafélék mint pedig szőlők trágyázására kiválóan alkalmas.

Az eddigi kísérletek eredményei bizonyítják e trágyaszer rendkívüli előnyeit.

A szemétrágya beszerzési ára nagy belértéke daczára olcsóbb mint a természetes marhatrágya vagy bármely műtrágya.
Részletes árajánlattal és ismertető füzetel szivesen szolgál a kizárólagos eladással megbízott

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság Budapest, V., Váci-körut 32.

Nyomatott a „Pátria” irodalmi vállalat- és nyomdai részvénytársaságnál Budapest, Ullői-ut 25. (Köztelek).

Acetylen-lámpák
kocsi-, rud-, Spritzbogen, pózna-lámpák, asztali-, kerti-, udvari-, istálló- és kézilámpák.
Szőlőpille - acetylenlámpa.
Automobil- és kerékpár-lámpák.
Éjjeli szántásoknál gözekékre kiválóan alkalmasak, mert nappali fényt adnak.
Bárdi József
Budapest, VI. Gyár-utca 48.
Árjegyzék ingyen.

91006. II. 2a. szám.

Hirdetmény.

A kisbéri magy. kir. állami méneshirtok 1902/903. évi mintegy

13.200 m.-mázsa zab

szükségletének biztosítása céljából folyó évi november hó 3-án zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyalás tartatik.

Pályázók egy koronás bélyeggel és 5% bánat-pénzzel felszerelt ajánlatukat legkésőbb

november 3-án délelőtt 10 óráig

a méneshirtok igazgatóságánál Kisbéren nyujtsák be.

A versenytárgyaláson gazdák is részt vehetnek, ha legalább 200 q. zabbal rendelkeznek és ekkora mennyiségnek szállítására kötelezettséget vállalnak.

Részletes feltételek a gazdasági főigazgatónál (Budapest, földmívelésügyi ministerium) és a méneshirtok igazgatóságánál megtekinthetők.

BUDAPEST, 1902. október 14.

M. kir. földmívelésügyi minister.

7921

AZ

Az orszá

Egész év

A

dig an

megoszt

pezi. Az

ján vég

ságtalan

a földad

megvált

pénzügy

közzgazd

mind sü

ezt inká

a kortes

közét a

képezi,

igéretkér

érhető

megrótt

földadó

ban ara

megroml

mekkora

mervü

melyre a

helt bir

magukat

Ter

azt az

reformjá

képező

állapítas

felelőleg

óta fogl

ennek e

dott má

miniszter

évi álla

M

a